

ÅRET RUNT-
HYGGE
FÖR ALLA!

SIMGAMES & SPORTBAR

ERBJUDANDE
TT PILSNER - BURGARE
&
SHUFFLEBOARD

199/PERS.

Boka på center@simgolf.se eller ring 079-0683738

SHUFFLEBOARD
MINIGOLF
BILJARD
DART

(Alkoholfritt alternativ finns!)

BURLÖV, ÅKARP, LOMMA, LUND, LÖDDEKÖPINGE

ÖRESUNDSJOURNAL
INFO EXPRESS

År 6 Nr.55, 03 JUNI-30 JUNI 2023, 28 SIDOR

www.infoexpress.se | www.infoexpres.dk

GALNA PRISER PÅ
MOUNTAINBIKE

PASSA PÅ
ATT KÖPA NY
CYKEL

15-30%

RABATT PÅ ALLA MOUNTAINBIKES T.O.M. 11 JUNI

CYKEL GIGANTEN

JÄGERSRÖD | BURLÖV CENTER | NOVA LUND
CENTER SYD | LÖDDEKÖPINGE | HÄRLÖV KRISTIANSTAD

Greenwashing: Nya regler om marknadsföring kan träda i kraft

Greenwashing är ett fenomen som har diskuterats förut. Ett nytt lagförslag inom EU, med syfte att reglera marknadsföringen av produkter som framställs som miljövänliga och hållbara, har ämnet åter blivit aktuellt.

S.14-15

Studentmössan bör inte bli annat än symbolisk

S.16

MG INFÖR ELBILSBONUS*

*MGs elbilsbonus gäller vid köp/privatleasing av MG Marvel R eller MG5 och ger minst 50 000 kr i rabatt på bilens ordinarie pris. Bonusen gäller begränsat antal utvalda bilar i lager. MG5 har en blandad elförbrukning 17,9 kWh/100 km enligt körcykeln WLTP. MARVEL R har blandad elförbrukning 19,4 kWh/100 km enligt körcykeln WLTP.

50 000 kr rabatt
på MARVEL R och MG5
med omgående leverans
på bilarna

HEDIN BIL LUND, Porfyrvägen 13 | 046-23 51 00
Mån-fre: 09:00 - 18:00 | Lörd-sön: 11:00 - 15:00
hedinbil.se

Recharge yourself

Hedin Bil

Flygbränsle direkt från koldioxid, vatten och solljus

Bild av Leszek Stepien / Pixabay

■ I jakten på att hitta fossilfria bränslen till flygplan, visar en ny studie att isopren skulle kunna vara en del av en framtida lösning. Isopren kan framställas av blågröna alger, cyanobakterier, utifrån solljus, vatten och vanlig koldioxid, och cyanobakteriernas produktivitet blir högre om man utsätter dem för violett ljus eller högre temperatur.

Det är resultatet i två olika studier från institutionen för kemi – Ångström, vid Uppsala universitet, som nu publiceras i Photochemical & Photobiological Sciences respektive Bioresource Technology.

– Vår studie visar att isopren faktiskt är ett idealt kolväte, och att den fotokemiska reaktionen kan optimeras för de förhållanden som också passar för fotobiologisk isoprenproduktion, säger Henrik Ottosson, universitetslektor i fysikalisk organisk kemi och huvudförfattare till den ena studien.

Hållbart flygbränsle, SAF, är en viktig

del i utvecklingen av fossilfria flygbränslen, och i förlängningen minskar flygets koldioxidutsläpp. Även om elflyg kan vara en annan lösning, speciellt för korta flygresor, så räcker dagens batterikapacitet inte för längre flygningar. Ett nytt sätt att skapa hållbart flygbränsle kan gå via solljusdriven framställning av kolväten genom fotosyntetiska mikroorganismer.

Syntetiskt hållbart flygbränsle
Två forskargrupper vid Uppsala universitet, som leds av Henrik Ottosson respektive Pia Lindberg har undersökt en kombinerad fotobiologisk-fotokemisk metod för produktion av syntetiskt håll-

bart flygbränsle. I sin forskning har de använt genmodifierade fotosyntetiska mikroorganismer, cyanobakterier, som genom genteknik har fått ett nytt enzym från eukalyptusträdet. Med enzymet kan cyanobakterierna med hjälp av solljus och vanlig koldioxid som finns i luften, tillverka kolvätet isopren.

I en tidigare studie, publicerad i november 2022, rapporterade samma forskare att isoprenen från cyanobakterierna kan dimeriseras fotokemiskt till större kolväten som efter hydrogenering är mycket lika de flygbränslen som används i dag. Metoden har potential att bli väldigt användbar, eftersom den använder solljus som energikälla för båda stegen. En fråga är dock om just isopren är det bästa startmaterialet för den fotokemiska reaktionen.

För att ta reda på om det är isopren eller om det finns andra kolväten som är bäst lämpade att producera ett hållbart flygbränsle har Henrik Ottossons forskargrupp undersökt en serie olika små kolväten, varav flera kan produceras bioteknologiskt. Resultaten av studien visar hur ett kolvätes molekylstruktur påverkar hur effektivt det genomgår den fotokemiska reaktionen.

Kan produceras av cyanobakterier
Även om isopren alltså kan produceras av cyanobakterier, är mängden som bildas fortfarande mycket låg. Därför har Pia Lindbergs forskargrupp, i ett samarbete med bland andra Global Change Research Institute i Brno, Tjeckien, genomfört en studie för att undersöka vilka odlingsförhållanden som kan påverka produktiviteten.

– Vi kan visa att violett ljus eller högre temperatur kan ge högre produktivitet från cyanobakterierna. Det går också att se att isopren ger cyanobakterierna bättre värmestabilitet så att de överlever vid högre temperaturer än normalt, vilket kan vara bra för produktion i större skala med hjälp av solljus, säger Pia Lindberg, universitetslektor i mikrobiell kemi och huvudförfattare av den andra studien.

Resultaten från de fotobiologiska och fotokemiska delstegen förbättrar möjligheterna att ersätta fossila källor för flygbränsle. Teknologin kommer att behöva utvecklas så att det slutliga målet om en etablerad industriell process tills 2040 kan realiseras.

Info Express

Källa: Uppsala universitet

Vi söker samarbetspartners som!

Skribenter, Redaktör (Svenska och engelska är krav. Danska är meriterande), Grafisk formgivare, Säljare och Utdelare.

Kontakta oss på: office@infoexpress.se

INFO EXPRESS

X Solutions HB. Org nr: 969778-9353
Tidningschef/Ansvarig utgivare: Laurentiu Mihai
E-post: office@infoexpress.se
Distribution: X Solutions HB
Tryck: Pressgrannar AB, Linköping

Kontaktuppgifter

Webbida: www.infoexpress.se
Redaktion: office@infoexpress.se
Prenumeration: hello@infoexpress.se
Annonsering: annonsering@infoexpress.se
Hälsa på redaktionen: hello@infoexpress.se

PRIS: FRIVILLIGT OM DU TYCKER OM INNEHÅLLET!

GÄLLER VID UTDELNING
Swish: 123 213 99 05 X Solutions HB

INFÖR
ELBILSBONUS*

50 000 kr rabatt på MARVEL R och MG5

MED OMGÅENDE LEVERANS PÅ BILARNA

MG Recharge yourself

HEDIN BIL LUND, Porfyrvägen 13 | 046-23 51 00
Mån–fre: 09:00 - 18:00 | Lörd–sön: 11:00 - 15:00
hedinbil.se

Hedin Bil

*MGs elbilbonus gäller vid köp/privatleasing av MG Marvel R eller MG5 och ger minst 50 000 kr i rabatt på bilens ordinarie pris. Bonusen gäller begränsat antal utvalda bilar i lager. MG5 har en blandad elförbrukning 17,9 kWh/100 km enligt körcykeln WLTP. MARVEL R har blandad elförbrukning 19,4 kWh/100 km enligt körcykeln WLTP.

Köpenhamns överborgmästare: Om svenska staten vill betala för en Öresundsmetro kan vi komma igång snabbare

En Öresundsmetro från Köpenhamn till Malmö vore bra för regionen menar politiker i båda städerna. Men Köpenhamns överborgmästare Sophie Hæstorp Andersen (S) är medveten om att en Öresundsmetro konkurrerar om pengarna och arbetskraften med en utbyggnad till fler delar av Köpenhamn och tror därför på ett snabbare beslut om Sverige erbjuder sig att betala för Öresundsmetro. Det skriver Politiken. Foto: News Öresund

■ Toppolitikerna från Köpenhamn och Malmö är tillsammans med Dansk Industri eniga om att en Öresundsmetro mellan städerna skulle vara till nytta för hela regionen skriver den danska dagstidningen Politiken. Men det skulle sannolikt ske på bekostnad av andra stora danska infrastrukturprojekt menar tidningen. Danska Transportministeriet uppger samtidigt att de inte fått några indikationer på en kommande kapacitetsbrist på Öresundsförbindelsen. Köpenhamns överborgmästare Sophie Hæstorp Andersen (S) har dock lösningen – låt Sverige betala för en Öresundsmetro.

“Om den svenska regeringen är villig att betala för byggandet av Öresundsmetro kan vi komma igång snabbare utan att behöva kompromissa med de andra tunnelbanelinjerna som vi vill utveckla i Köpenhamn”, säger Sophie Hæstorp Andersen till Politiken.

Nytt liv till idén om Öresundsmetro

Politiken lyfter i rubriken fram att “idén om metro till Malmö får nytt liv”. I en intervju med Malmös kommunstyrelsens ordförande Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) lyfts argumenten för en Öresundsmetro fram:

- När Fehmarn Bälttunneln invigs 2029 ökar trafiken med godståg och det finns risk för att järnvägen över Öresundsbron inte räcker till.

- En Öresundsmetro halverar restiden mellan Köpenhamn och Malmö, från 40 minuter med tåg över bron till 20 minuter med metro.

- Den höga arbetslösheten i Malmö och arbetskraftsbristen i Köpenhamn i kombination med en Öresundsmetro skapar goda rekryteringsmöjligheter för danskt näringsliv. Arbetsmarknadsregionen växer.

Köpenhamn utreder flera nya metrolinjer – även till Malmö
Tidigare i våras beslutade partierna som står bakom beslutet att bygga den konstgjorda halvön Lynetteholm i Köpenhamn att avsätta pengar till att undersöka möjligheten att bygga ytterligare metrolinjer utöver planerade M5. Det gäller såväl nya linjer

inom Storköpenhamn som till Malmö (men när det gäller en Öresundsmetro bara om det finns extern finansiering till projektet). “Det är en riktigt god idé med metro till Malmö, det skulle vara en gamechanger”, säger Sophie Hæstorp Andersen till Politiken. Hennes borgmästarkollega i Frederiksberg, Michael Vindfeldt, håller med om att en metro till Malmö är en bra idé men säger till Politiken att det är en ännu bättre idé att börja med mera metro till de mest tätbefolkade områdena i Köpenhamn.

Flera utmaningar för en Öresundsmetro – ingen kapacitetsbrist på bron menar Transportministeriet

Politiken noterar att det finns en rad utmaningar för en metro mellan Köpenhamn och Malmö och pekar på att det finns ytterligare två förslag till en ny fast förbindelse över Öresund: en väg- och tågtunnel mellan Helsingborg och Helsingör samt Europaspartet mellan Landskrona och Köpenhamn.

- Trots eventuellt EU-stöd väntas inte en Öresundsmetro vara självfinansierad. Dessutom saknas det redan arbetskraft för utbyggnaden av fjärrvärme och annan infrastruktur i Köpenhamn. Därför finns det en risk för att etableringen av en Öresundsmetro kan komma att tränga undan andra infrastrukturprojekt, konstaterar Politiken.

- De samhällsekonomiska effekterna

är negativa. Endast om man räknar in den större driftssäkerheten för metro jämfört med järnväg blir kalkylen positiv skriver tidningen och hänvisar till trafikforskaren och professorn Otto Anker Nielsen från DTU samt Malmös och Köpenhamns rapport från 2021 som togs fram av Incentive. Otto Anker Nielsen är också skeptisk till om en metro verkligen avlastar Öresundsbron med tanke på de många tågpassagerare som reser från Göteborg, Helsingborg och Växjö till Köpenhamns flygplats och som han inte tror vill göra ett byte i Malmö från tåg till metro.

- Danmarks transportminister Thomas Danielsen (V) slår i ett skriftligt svar till Politiken fast att det inte finns några nationella planer på en metro till Malmö. “Det förväntas bli ett stort och kostsamt projekt, och vårt fokus ligger för närvarande på etableringen av metron till Köpenhamn Syd samt en metrolinje till Lynetteholm, som i sig är två stora projekt”.

- Det finns inga indikationer på kapacitetsproblem på Öresundsförbindelsen vare sig för gods eller passagerare, skriver Transportministeriet i samma svar.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/.dk
Källa: News Öresund

Skånsk konjunktur: Arbetsmarknaden, industrin och danska turister är ljuspunkterna – tufft för byggbranschen och sällanköpsvaruhandeln

ARBETSMARKNAD Hög inflation, högre räntor och fallande reallöner men ännu ingen kris som på 1990-talet eller under finanskrisen 2008. Sedan september 2020 har månadskostnaden för en tvåbarnsfamilj med bil och villa ökat med 9 100 kronor. De fallande reallönerna pressar bostadspriserna och konsumtionsutrymmet vilket gör att sällanköpsvaruhandeln och byggindustrin har det extra kämpigt. Förra år minskade antalet påbörjade nya bostäder i Skåne med 40 procent. Ordergången i verkstadsindustrin utgör en ljusglimt tillsammans med den fortsatt fallande arbetslösheten. Den svaga svenska kronan gör samtidigt att skånsk ekonomi får stöd av det ökande antal danskar som kommer hit för att handla eller turista. Till skillnad från i Sverige väntas den danska ekonomin fortsätta att växa i år. Det visar rapporten Skånsk konjunktur som ÖresundsInstitutet gjort på uppdrag av Sparbanken Skåne.

Trots fortsatt hög inflation, stigande räntor och fallande reallöner, sjunker arbetslösheten fortfarande i Sverige och Skåne. Samtidigt är läget väldigt tufft för bygg- och detaljhandelsbranschen. Foto: News Öresund

Konjunkturbilden är splittrad i Skåne. Särskilt tufft är det för bygg- och detaljhandelsbranschen. Bostadsbyggandet har bromsats in i hela Skåne, men allra mest i de större städerna Malmö och Helsingborg. Hushållens kostnadsökningar och fallande reallöner påverkar detaljhandels- och sällanköpsvaruhandeln negativt när de tvingas prioritera om sin konsumtion. Det uppger flera näringslivschefer i Skånes kommuner. På bostadsmarknaden har bostadspriserna börjat stabilisera sig under våren och i de flesta

delområdena skymtas mindre prisuppgångar.

Men på arbetsmarknaden syns ännu ingen avmattning. I både Sverige och Skåne fortsätter arbetslösheten att sjunka – även bland grupper som brukar stå längre ifrån arbetsmarknaden. I Skåne sjönk arbetslösheten till 8,2 procent i april och är nu på den lägsta nivån sedan 2009. Skåne har trots det Sveriges tredje högsta arbetslöshet. Ännu en ljusglimt är den skånska industrin, som fortsätter att

gå starkt. Det menar flera näringslivschefer i Skåne. Trots ett högre ränteläge och vikande efterfråga, har de skånska industrierna god ordergång ännu så länge. Men bland många finns det också en viss oro och osäkerhet inför hösten om läget förändras.

Högre inflation, energipriser, livsmedel, boräntor och drivmedel har lett till kraftiga kostnadsökningar för hushållen. En skånsk tvåbarnsfamilj i villa med bil har sedan september 2020 fått en ökad månadskostnad på

drygt 9 100 kronor, enligt rapportens beräkningar. Kostnadsökningar utgiftsposterna livsmedel, el, drivmedel och boräntor har dock backat tillbaka något efter det senaste årets kraftiga fördyringar. Det beror främst på att priset på el och drivmedel har backat något under den senaste tiden medan kostnader för livsmedel och boräntor fortsatt att öka.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/.dk
Källa: News Öresund

ANTICELLULITE

FAST, VISIBLE
LONG-LASTING RESULTS

MAZDA CX-30

ETT SÄKERT VAL

PRIVATLEASING
FR 3995KR/ MÅN
0 KR KONTANT

10
ÅRS
GARANTI

Mazda CX-30 är en kompakt, men överraskande rymlig SUV, som fått ett av de bästa resultaten i Euro NCAPs säkerhetstester. Standardutrustningen inkluderar mildhybridteknik, adaptiv farthållare, Apple CarPlay och mycket mer. Komfortnivån har aldrig varit högre i en Mazda. Fyrhjulsdrift kan väljas till, men Sveriges längsta bilgaranti på 10 år får du på köpet.

PRIS FRÅN 282 900 KR

Förbr. bl. körning (WLTP): 5,9-6,6 l/100km. CO2 bl. körning (WLTP): 128-148 g/km. Euro 6d. Bilen på bilden kan vara extrautrustad. Tioårsgarantin innefattar: 3 års fabriksgaranti samt 7 års förlängd garanti. Se fullständiga villkor på mazda.se. Privatleasing 36 mån/3000 mil inkl service. Rörig ränta. Skatt försäkring och avg tillkommer

Mazda Center Svedala / City Motor Malmö
Industrigatan 3, 233 21 Svedala
Jägershillgatan 6, 213 75 Malmö
www.mazdacenter.nu www.citymotor.se

MAZDA2 HYBRID

LÅG FÖRBRUKNING, LÅG SKATT, ALLTID AUTOMAT

VI BJUDER PÅ
AGILEPAKETET
VÄRDE 9.300KR
ERBJ GÄLLER
LAGERBILAR

10
ÅRS
GARANTI

Mazda2 Hybrid är en kompakt bil med en stor bils teknologi och komfort. Den här fullhybriden med låga utsläpp har modern design och automat som standard. Mazda2 Hybrid är perfekt både till stads- och landsvägskörning. Din resa börjar här.

FRÅN 239 500 KR

Vid blandad körning: bränsleförbrukning 3,8-4,0 l/100 km, CO2-utsläpp 87-92 g/km. Tioårsgarantin innefattar: 3 års fabriksgaranti samt 7 års förlängd garanti. Se fullständiga villkor på mazda.se. Bilen på bilden kan vara extrautrustad.

Mazda Center Svedala / City Motor Malmö
Industrigatan 3, 233 21 Svedala
Jägershillgatan 6, 213 75 Malmö
www.mazdacenter.nu www.citymotor.se

Uppdraget: Utöka och framtidssäkra naturreservatet Bunkeflo strandängar

■ Naturreservatet Bunkeflo strandängar borde utökas och få tydligare bestämmelser, menar stadsbyggnadsnämnden. Därför gav nämnden på onsdagen (den 24 maj) grönt ljus för att detta ska undersökas.

Bunkeflo strandängar. Foto: J Öfverbeck

för reservatet är konstruktioner för kustskydd inte tillåtna idag. Genom att revidera föreskrifterna öppnas det upp för konstruktion av kustskydd, på land och till havs.

– Bunkeflo strandängar är ett viktigt naturområde både när det gäller att bevara och skydda arter, och för Malmöbornas möjligheter till rekreation. Vi ska ge naturreservatet bästa möjliga förutsättningar, och därför är det dags att vi reviderar beslutet från 2007. Jag ser också fram emot att naturreservatet växer eftersom vi behöver öka den biologiska mångfalden vår stad, säger Stefana Hoti (MP), ordförande i stadsbyggnadsnämnden.

– För många Malmöbor är Bunkeflo strandängar en viktig plats för både naturupplevelser och friluftsliv. Det är ett stadsnära naturreservat, och vi måste vara väldigt noggranna med att värda det. Det ska vi säkerställa att vi gör för lång tid framöver, säger Arwin Sohrabi (S), vice ordförande i stadsbyggnadsnämnden.

– Närheten till havet har alltid varit en viktig del av Malmö identitet. Vi vill därför utreda hur vi kan tillgodose Bunkeflo strandängars behov som naturreservat för att säkra framtida generationer av Malmöbornas tillgång till området, säger Lars Hellström (L), ledamot i stadsbyggnadsnämnden.

Naturreservatet Bunkeflo strandängar bildades 2007, från Öresundsbron i norr till Klagshamnssudden i söder. Syftet är att bevara och utveckla platsens naturvärden, kulturhistoriska värden och ge Malmöborna möjlighet till naturupplevelser och friluftsliv. Det består både av mark på land och av de grunda vattenområdena i Öresund till ett djup av 3 meter. På strandängarna förekommer en stor variation av vegetation, samt skydds-

värda och hotade arter.

Nu finns ett behov av att revidera beslutet från 2007 kring naturreservatet. Bland annat behöver skötseln anpassas för att passa de naturvärden som finns på platsen idag och även efter de framsteg som gjorts inom naturvård. Det finns också otydligheter kring vad som är tillåtet och förbjudet i naturreservatet som behöver klargöras.

För att ytterligare gynna och skydda naturvärden och den biologiska mångfalden i Malmö finns det också ett behov av att utöka naturreservatet, både på land och till havs. En utredning av potentiella områden för utvidgning av naturreservatet ska därför genomföras.

Dessutom ser Malmö stad att det finns ett behov av att skydda kustområdet mot framtida havsnivåhöjningar. Enligt de föreskrifter som gäller

Malmö stad pausar närvaron på Twitter

■ Efter den senaste tidens utveckling av plattformen kommer Malmö stad inte längre vara aktiva på Twitter.

Twitter har bakåt i tiden jobbat aktivt mot desinformation och för ökad säkerhet. Sen 2022 har utvecklingen gått i en annan riktning. En stor del av de anställda på Twitter har tvingats lämna, däribland nyckelfunktioner som jobbat med mänskliga rättigheter, policyfrågor, säkerhet och annonsering. Oro för plattformens utveckling har uttryckts från bland annat EU och FN.

– Malmö stad ser det som en viktig demokratisk uppgift att vara en röst för demokratiska värderingar och bemöta felaktigheter om vår organisation, vår stad och Malmöbor. Men genom att fortsätta använda Twitter som tidigare tar vi inte ställning mot plattformens utveckling, där förmågan att hantera exempelvis hot, hat och desinformation i dagsläget känns osäker, säger Nicklas Sjöqvist, presschef i Malmö stad.

Hot och hat kan öka
Potentiella risker vid en fortsatt närvaro på Twitter skulle kunna vara ett ökat hat mot Malmö stad, våra medarbetare och medborgare. Konton som Twitter tidigare stängt av för att de spridit desinformation, hot och hat är nu välkomna att använda plattformen igen. Det i sin tur riskerar att försämra arbetsmiljön för de kommunikatörer som har dialog på plattformen samt öka risken för spridning av olika typer av felaktig information.

När vi nu pausar den aktiva närvaron på Twitter tystnar eller försvinner vår röst på den specifika plattformen. Å andra sidan är det en mindre grupp, endast 18 procent av svenskarna, som använt plattformen det senaste året. Bara sju procent använder plattformen dagligen.

– De resurser som frigörs kan användas till att utveckla dialogen med våra målgrupper på plattformar där fler i målgrupperna är aktiva. LinkedIn är en bra plattform där många av de målgrupper Malmö stad vill nå inom ramen för det strategiska omvärlds-

arbetet finns, säger Nicklas Sjöqvist, presschef i Malmö stad.

Det kommunövergripande kontot på Twitter kommer finnas kvar vilande så att vi kan följa vad som sker på plattformen och för att eventuellt kunna återuppta aktiviteten.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se /dk
Källa: Malmö stad

Malmö stad har funnits på Twitter sedan 2009 och har idag 12 800 följare på vårt kommunövergripande konton. Förutom huvudkontot så har Malmö stad sju konton på Twitter, ett är aktivt. Sedan 2009 har mycket hänt när det gäller användningen av sociala medier, många nya plattformar har tillkommit och användningen av de äldre har förändrats. 2022 använde 18 procent av internetanvändarna Twitter, sju procent av dem använde plattformen dagligen enligt Internetstiftelsens undersökning Svenskarna och Internet.

Glada hälsningar på Sveriges Nationaldag till er Alla från Info Express!

Forskare: "Marint liv gynnas av havsbaserad vindkraft"

Bild av Norbert Pletsch - Pixabay

■ Den biologiska mångfalden ökar och det blir fler fiskar i vindkraftsparker till havs. Det visar en genomgång av över två tusen vetenskapliga artiklar i ämnet som Thomas Dahlgren, forskare i marin ekologi vid Göteborgs universitet, har gjort.

Vindkraftsparker till havs har blivit en het fråga i följderna av höga energipriser och ökad efterfrågan på fossilfri el. Men hur påverkas det marina livet? Thomas Dahlgren har arbetat med miljöeffekter av havsbaserad vindkraft i femton år, både i Sverige och i Norge.

– Få verksamheter i havet är så väl undersökta som miljöpåverkan av vindkraftsparker. Det är tydligt att de positiva effekterna på marint liv övertrumpar de negativa när vi sammanställer forskningen som är gjord, säger han.

Fler fiskar i vindkraftsparker

En av frågorna som diskuteras i debatten är att fiskar påverkas negativt av vindkraftsparker. Thomas Dahlgren lyfter därför en studie med en sammanställning av ett hundratal olika rapporter som visar att både mängden och antalet

arter av fisk ökar i en vindkraftspark. En viktig anledning till det är enligt studien att det inte går att fiska med bottenträl i vindkraftsparker.

– Bottenträlning har en stor påverkan på det biologiska livet i havet. Förutom det uppenbara att fisk försvinner, skadar bottenträlning botten och gör att bottenlevande djur som sjöpenner och mjukkoraller försvinner från området. När det inte går att bottentråla kan dessa arter komma tillbaka i området, säger Thomas Dahlgren.

En annan viktig anledning till att fisk ökar i området är att fundamenten till vindkraftverken har hårda ytor som bildar konstgjorda rev, där fastsittande arter som till exempel koraller och svampdjur kan leva, något som vanligtvis är en bristvara på havsbotten.

– Fundamenten skapar en miljö där fiskar samlas för att söka skydd, hitta föda och reproducera sig. Dessa konstgjorda rev bidrar till att den biologiska mångfalden i området ökar, säger Thomas Dahlgren.

Störning vid anläggning

Den största negativa påverkan på det marina livet sker vid anläggningsfasen. När vindkraftverken förankras vid havsbotten grumlans vattnet och ljudet kan störa vissa havslevande djur, exempelvis tumlare. Hur stor störningen är beror på vilken typ av vindkraftverk det handlar om, men störningen sker endast under en begränsad tid.

– Undervattensljud är ett problem när en viss typ av fundament skall installeras, men om man undviker installation under årstider då arter och ekosystem är

känsliga kan påverkan begränsas. I en driftsatt vindkraftspark har ingen negativ påverkan av ljud kunnat visas, säger Thomas Dahlgren.

Ett annat argument som framförs i debatten är att turbinblad ska släppa ifrån sig plast och på det sättet bidra till mikroplast i havet. Men enligt Thomas Dahlgren finns det inga vetenskapliga studier som har kunnat visa att vindkraftsparker är en betydande källa till mikroplast i havet.

– De stora utsläppskällorna av mikroplast kommer i stället från fartygens bottenfärg, plastskräp och fiskeredskap. Även utsläpp från land, som slitage av bildäck och textilier, är viktiga källor till mikroplast i havet, säger han.

Sjöfåglar påverkas

Det finns också en oro för att fåglar påverkas av vindkraftsparker. Forskningen visar att vissa fågelarter som alfågel och ejder undviker dem. Det är därför viktigt att de inte placeras på platser som dessa arter är beroende av, till exempel några musselbankar i Östersjön. Det finns också en risk att sträckande fåglar kolliderar med turbinbladen.

– Jag är inte expert på fåglar och kan därför inte uttala mig om kunskapsläget i dessa fall men redan i dag åläggs vindkraftsoperatörer att stanna turbinerna när det finns känsliga arter i närheten, säger Thomas Dahlgren.

Finns det något som det saknas forskning på?

– Ja, mer kunskap behövs om hur flera vindkraftsparker tillsammans påverkar ekosystemen på regional skala. Men det är svårt att undersöka innan fler finns på plats.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/.dk
Källa: Göteborgs universitet

Sverige protesterar igen mot halvön Lynetteholmen

Danmark Sex svenska myndigheter – Naturvårdsverket, Statens geotekniska institut, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), Trafikverket, Havs- och Vattenmyndigheten samt Länsstyrelsen i Kalmar Län – har i ett brev till den danska miljöstyrelsen krävt svar på hur den tänkt sig att kompensera för den tänkta konstgjorda halvön Lynetteholmen.

Enligt Ingeniören skriver myndigheterna i brevet att de "fortfarande [är] oroad över att Lynetteholm kan påverka flödet av vattenströmmar i Öresund, vilket kan påverka syrehalten och salthalten i Östersjön".

Enligt Dansk Hydraulisk Institut kommer Lynetteholmen att blockera 0,25 procent av vatten- och saltgenomströ-

mingen. En referensgrupp med experter menade att den ackumulerade effekten på sikt hotade Östersjöns balans.

De svenska myndigheterna noterar i sitt brev att andra Öresundsprojekt är betingade av en så kallad "nollösning", som lämnar vattengenomströmningen oförändrad, något de menar ska gälla Lynetteholmen också.

Sex svenska myndigheter kräver i ett brev svar från den danska miljöstyrelsen för hur blockeringen av genomströmningen i Öresund ska kompenseras. Kartor: Transport-, Byggnings- och Boligginisteriet. Bildmontage: News Öresund

Det är inte första gången svenskarna protesterar mot byggplanerna: 2021 skrev dåvarande miljöminister Per Bolund (MP) till den danska regeringen och krävde att

det inte dumpades slam i Køge bugt.
Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: News Öresund

EU:s tullreform En datadriven vision för en enklare, smartare och säkrare tullunion

Image by Jason Coth from Pixabay

I dag (den 17:e maj 2023) har kommissionen lagt fram förslag på den mest ambitiösa och omfattande reformen av EU:s tullunion sedan den upprättades 1968.

I de åtgärder som föreslås i dag (den 17 maj) presenteras en världsledande datadriven vision för EU:s tullverksamhet, något som kommer att förenkla företagens tullförfaranden enormt, särskilt för de mest tillförlitliga näringsidkarna. Tack vare den digitala omställningen kommer man genom reformen att kunna förenkla krångliga tullförfaranden och ersätta traditionella deklarationer med en smartare datadriven strategi för importövervakning. Samtidigt får tullmyndigheterna de verktyg och resurser som behövs för att korrekt kunna bedöma och stoppa de importörer som utgör verkliga risker för EU:s medborgare, ekonomi och unionen i sig.

Dagens reform är ett sätt att hantera trycket på EU:s tullmyndigheter som bland annat utgörs av mycket större handelsvolymer, i synnerhet inom e-handel, ett snabbt växande antal EU-standarder som måste kontrolleras vid gränsen samt föränderliga geopolitiska förhållanden och kriser. Genom reformen rustas tullverket för en grönare mer digital era och vi får en säkrare och mer konkurrenskraftig inre marknad. Tullrapporteringskraven för näringsidkare förenklas och rationaliseras i reformen, till exempel minskar den tid som krävs för att slutföra importprocesser, ett enda EU-gränssnitt införs och återanvändning av data underlättas. På så vis infriar reformen ordförande von der Leyens löfte att minska sådana bördor med 25 % utan att de politiska målen kopplat till detta undergrävs.

En ny **EU-tullbyrå** kommer att ansvara för **EU:s tulldatacentral**, som kommer att fungera som motorn i det nya systemet. Med tiden kommer datacentralen att ersätta den befintliga it-infrastrukturen på tullområdet i medlemsstaterna och leda till att de kan spara upp till 2 miljarder euro per år i driftskostnader. Den nya myndigheten kommer även att bidra till att förbättra EU:s riskhanteringsstrategi och EU:s tullkontroller.

Ett nytt samarbete med företaget

I EU:s reformerade tullunion kan företag som vill föra in varor i EU logga all information om sina produkter och leveranskedjor i en och samma onlinemiljö: **EU:s nya tulldatacentral**. Den här banbrytande tekniken kommer att sammanställa de uppgifter som företagen lämnar in och genom maskininläring, artificiell intelligens och mänsklig medverkan får myndigheterna en heltäckande överblick över leveranskedjor och varubefordran.

Samtidigt behöver företagen bara använda en enda portal när de skickar in tullinformation och de behöver bara skicka in uppgifterna en gång för flera sändningar. Om företagets processer och leveranskedjor är helt transparenta kan de mest pålitliga näringsidkarna (trust and check-näringsidkare, betrodda näringsidkare) i vissa fall låta sina varor övergå till fri omsättning i EU utan något aktivt ingripande från tullens sida. Kategorin trust and check-näringsidkare stärker det befintliga programmet för godkända ekonomiska aktörer som tullen litar på.

Det här nya sättet att samarbeta med företag är det första i världen i sitt slag. Det är ett nytt kraftfullt verktyg som främjar EU-företag, handel och EU:s öppna

strategiska oberoende. Tack vare EU:s tulldatacentral kan varor importerats till EU med minimalt ingripande från tullens sida, utan att kraven på skydd och säkerhet eller bedrägeribekämpning äventyras.

Enligt förslagen ska datacentralen öppna för e-handelsändningar år 2028, följt av andra importörer år 2032 (på frivillig basis), vilket ger omedelbara fördelar och förenklingar. Trust and check-näringsidkare kommer även att kunna klarera all sin import hos tullmyndigheterna i den medlemsstat där de är baserade, oavsett var i EU varorna förs in. Under 2035 kommer en översyn att göras där man ska bedöma huruvida den här möjligheten kan utvidgas till att omfatta alla näringsidkare när datacentralen blir obligatorisk från och med 2038.

En smartare strategi för tullkontroller

Genom det föreslagna nya systemet får tullmyndigheterna ett helhetsperspektiv på leveranskedjor och produktionsprocesser för varor som förs in i EU. Alla medlemsstater kommer att ha tillgång till realtidsdata och kunna sammanställa information för att kunna svara snabbare, konsekventare och effektivare mot risker.

Artificiell intelligens kommer att användas för att analysera och övervaka uppgifter samt förutse problem innan varorna ens har hunnit skickas till EU. Detta kommer att möjliggöra för EU:s tullmyndigheter att lägga kraft och resurser där de verkligen behövs, dvs. på att stoppa osäkra eller olagliga varor från att komma in i EU och upprätthålla det ökande antalet EU-lagar som förbjuder vissa varor som går emot EU:s värden, t.ex. kopplat till klimatförändringar, avskog-

ning och tvångsarbete för att bara nämna några områden. Det kommer även att bidra till att säkerställa att avgifter och skatter drivs in som de ska, vilket gynnar såväl nationella budgetar som EU:s budget.

Hos den nya **EU-tullbyrån**, som kommer att agera utifrån uppgifter från EU:s tulldatacentral, kommer information och expertis att samlas och bedömas på EU-nivå. Detta sker i syfte att hjälpa medlemsstaterna att prioritera rätt risker och samordna sina kontroller och inspektioner, särskilt i kristider. Den nya ordningen kommer att väsentligt förbättra samarbetet mellan tull- och marknadsövervakningsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter, på EU-nivå och nationell nivå, inbegripet genom informationsutbyte via tulldatacentralen.

En modernare strategi för e-handel

I dagens reform blir onlineplattformarna nyckelspelare för att se till att varor som säljs online till EU följer alla tullskyldigheter. Detta är en betydande förändring jämfört med det nuvarande tullsyste-
t där ansvaret läggs på den enskilda konsumenten och fraktförarna. Plattformarna kommer att ansvara för att se till att tullar och moms betalas vid köpet. Därmed kommer konsumenter inte längre att drabbas av dolda avgifter eller oövatat pappersarbete när paketet kommer. När onlineplattformarna blir officiella importörer kan EU-konsumenterna känna sig tryggare med att alla avgifter har betalats och att deras köp är säkert och i enlighet med EU:s standarder vad gäller miljö, säkerhet och etik.

I reformen slopas dessutom tröskelvärden i den befintliga lagstiftningen. Tröskelvärden innebär att varor som värderas till mindre än 150 euro är tullbefriade, något som i stor utsträckning utnyttjas av bedragare. Upp till 65 % av sådana paket som förs in i EU undervärderas i dag i syfte att undvika importtullar.

Reformen förenklar även uträkning av tullar för de vanligaste varorna med lågt värde som köps från länder utanför EU, vilket minskar de tusentals tullkategorier som finns i dag till endast fyra stycken. Detta kommer göra det mycket lättare att räkna ut tullar på små paket vilket hjälper plattformar och tullmyndigheter att bättre hantera den miljard e-handelsköp som förs in i EU varje år. Det kommer också att undanröja risken för bedrägerier. Det nya skräddarsydda e-handelssystemet beräknas ge ytterligare tullintäkter på omkring 1 miljard euro per år.

Bakgrund

Dagens reform är ett led i att uppfylla ordförande von der Leyens löfte att ta EU:s tullverksamhet till nästa nivå och bygger särskilt vidare på rekommendationerna från expertgruppen för tullunionens utmaningar från 2022.

Lagförslagen kommer nu att skickas till Europaparlamentet och Europeiska unionens råd för antagande och till Europeiska ekonomiska och sociala kommittén för samråd.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/dk
Källa: Europaparlamentet

Utlandsresan hägrar - men kolla upp dina rättigheter innan du åker!

■ Sommarledigheten är här och många har utlandsresor inplanerade framöver. Men vad händer om någonting går fel? EU:s regelverk finns där för att hjälpa dig!

När du ska åka på semester eller affärsresa kan det vara bra att veta att EU:s regler för passagerares rättigheter skyddar dig om något skulle gå fel på din resa.

EU:s regler ser till att passagerare har ett minimiskydd, oavsett om resan går via flyg, tåg, buss eller båt.

Resan kan vara klurig med oväntade förseningar, inställda turer och förlorat bagage. Det är därför som ledamöterna hjälpt till att införa EU-bestämmelser som tvingar reseföretag att erbjuda resenärerna måltider, boende, ersättning och kompensation om något händer.

Och reseföretagen inom EU kan inte längre kräva extra betalt för biljetter baserat på nationalitet eller var köpet görs.

EU-reglerna garanterar också särskild uppmärksamhet till passagerare med begränsad rörlighet som har rätt till assistans utan extra kostnad.

Flygpasagerares rättigheter

EU:s regler för passagerares rättigheter gäller under vissa omständigheter, exem-

plvis om flyget går inom EU eller om det startar i ett EU-land för att flyga utanför EU.

Om du nekas ombordstigning måste flygbolaget erbjuda assistans utan kostnad vilket inbegriper förfriskningar, mat och boende. Flygbolaget måste också erbjuda antingen återbetalning eller ombokning. Dessutom har passagerare som nekas ombordstigning rätt till kompensation upp till 600 euro. Kompensationsbeloppet beror på den bokade flygningens längd.

Flygningar ≤ 1 500 km - 250Euro

Flygningar 1 500 – 3 500 km / Flygningar inom EU ≥ 1 500 km - 400Euro

Flygningar ≥ 3,500 km - EUR 600

Om din flygning är inställd har du rätt till assistans, liksom ersättning, att bokas om till ett nytt flyg eller retur. Om det handlar om förseningar beror det på hur lång förseningen är och hur lång flygningen är.

Passagerare vars flyg ställts in med kort varsel eller som anlände mer än tre timmar försenat kan också ha rätt till de

Bild: Pixabay

ovannämnda kompensationsbeloppet, men med vissa begränsningar. Det gäller inte företag som erbjuder en alternativ lösning, eller under extraordinära omständigheter, såsom flygtrafikbeslut, politisk instabilitet, dåliga väderförhållanden eller säkerhetsrisker.

Tågpassagerarrättigheter

EU:s regler om tågpassagerares rättigheter gäller när du reser via tåg inom EU. Om din tågresan ställs in eller försenas måste järnvägsoperatören ge dig lägesinformation i realtid, och erbjuda information om dina rättigheter och skyldigheter. Beror på omständigheterna kan du ha rätt till assistans i form av måltider och förfriskningar, boende och kompensation.

Busspassagerarrättigheter

Passagerarrättigheterna gäller huvudsakligen reguljära långdistansbussar som börjar eller slutar i ett EU-land. Vid in-

ställda turer eller förseningar kan du ha rätt till måltider och boende.

Båtpassagerarrättigheter

Reglerna gäller oftast färjor och kryssningsfartyg till havs eller floder om din resa börjar eller slutar i en EU-hamn. Om en tur var inställd eller försenad kan du ha rätt till assistans i form av måltider och boende. Om din ankomst är mer än en timme försenad har du rätt till kompensation.

Skanna för detaljerad information:

Info Express
www.infoexpress.se/dk
Källa: Europaparlamentet

Skaffa företagscyklar!

Har du ett mindre företag? Vill du erbjuda dina anställda förmåncyklar? Det är 20-50% billigare än att köpa privat! Vi på Elcykelpunkten gör det möjligt för dig!

- Det går snabbt att ta sig fram med elcykel och du slipper bilköer eller trängsel i kollektivtrafiken!
- Träning varje vecka ger längre livslängd vilket bidrar till friskare personal och färre sjukskrivningar! Bra för de anställda och för företaget.
- Miljövänligt! Elcykeln bidrar till kraftigt reducerade utsläpp!

Kom in och provcykla, det är fantastiskt roligt!

Vår butik i Malmö

- 📍 Per Albin Hanssons väg 32, Malmö
- ☎ 040 - 40 15 19
- ✉ malmo.mobilia@elcykelpunkten.se

Vår butik i Helsingborg

- 📍 Marknadsvägen 9, Ödåkra-Våla
- ☎ 042 - 23 72 00
- ✉ helsingborg.vala@elcykelpunkten.se

 ELCYKELPUNKTEN

Statliga miljardstöd till snabbväxande fossil kemikalieindustri ökar utsläppen

Oljebolagens nya strategi att satsa på plast, konstgödsel och kemikalier ökar klimatutsläppen och gör det mycket svårt för biobaserade eller återvunna alternativ att slå igenom. Foto: Pixaby.

I takt med att marknaden för fossila bränslen sviktar storsatsar oljeindustrin på kemi- och plastindustrin i stället. Strategin tycks fungera: plastindustrin växer snabbare än den globala ekonomin. Mångmiljardbidrag från stater i Europa och USA liksom offentligt finansierade banker, i kombination med svag lagstiftning, pekas ut som orsaker till den snabba tillväxten. Även svenska exportkreditnämnden har bidragit. Detta framkommer i en ny rapport som släpps idag.

Under de senaste tre åren har Fredric Bauer, forskare i miljö- och energisystem vid LTH, Lunds universitet, tillsammans med andra forskare kartlagt och analyserat den globala kemiindustrin. Slutsatserna redovisas i rapporten "Petrochemicals and climate change: Powerful fossil fuel lock-ins and interventions for transformative change". Rapporten släpps den 24 maj och presenteras kl 13 samma dag på ett öppet seminarium i Lund och online.

Vissa resultat har tidigare publicerats i vetenskapliga tidskrifter medan andra är helt nya i rapporten som även kontextualiserar resultaten till en enhet.

Att industrin oppositionerar sig när den klassiska bränslemarknaden viker och elbilarna blir fler är inte så konstigt. Men det vi ser nu är en helt ohejdad tillväxt av produktionen. Det förvånade oss.

– Det är tre områden vi studerat. Kemiindustrins organisation och tillväxtstrategi, dess finansiering samt dess kommunikation. Alla tre bitar samspelar med en väldigt fragmenterad styrning, visar vår granskning. Det är också en

sektor som är nästan osynlig i klimatförhandlingarna vilket är mycket olyckligt, säger Fredric Bauer.

Tydlig tendens

Forskarna har granskat världens ledande kemibolag och deras koppling till fossilindustrin.

Bilden är tydlig: många av världens största oljebolag, såsom Saudi Aramco, Exxon, Shell, Sinopec och Petronas, lyckas väl med att sälja alltmer av sin fossila olja till kemiindustrin.

– Vi ser det tydligt i oljestater som vill säkerställa att det finns en marknad. De bygger själva eller via partnerskap ny fossilbaserad kemiindustri. Den som leder utvecklingen är Saudi, men tendensen är densamma i andra delar av Mellanöstern, Centralasien och delar av Afrika. Plast är den stora produkten, men de tillverkar även konstgödsel, läkemedel och målarfärg.

Omfattningen förbluffade forskarna.

– Att industrin oppositionerar sig när den klassiska bränslemarknaden viker och elbilarna blir fler är inte så konstigt.

Men det vi ser nu är en helt ohejdad tillväxt av produktionen. Det förvånade oss.

Försvårar för "grön" plast, målarfärg, rengöringsmedel och andra kemikalier

Fossilindustrins snabba tillväxt riskerar att slå undan benen för den kemiindustri som försöker satsa på hållbar, och åtminstone än så länge oftast något dyrare, produktion. Det vill säga biobaserade eller återvända kemikalier vilka i sin tur kan användas för att tillverka fossilfri plast, målarfärg, rengöringsmedel och andra vanliga kemikalier.

” Detta kanske var det mest chockerande. Tvärt emot Parisavtalet som tydligt anger att finanssektorn ska bidra till omställningen så flödar miljarderna in i nya fossilbaserade projekt.

Expansionen möjliggörs inte minst av storskalig finansiering från olika offentliga aktörer. Det blev tydligt när forskarna granskade finansieringen av storskaliga nyinvesteringar i industrin under det senaste decenniet.

– Detta kanske var det mest chockerande. Tvärt emot Parisavtalet som tydligt anger att finanssektorn ska bidra till omställningen så flödar miljarderna in i nya fossilbaserade projekt. Inte minst bidrar offentliga aktörer som utvecklingsbanker och exportkreditinstitut till detta.

Det är inga småpengar det handlar om. De tio senaste åren har bolagen fått finansiering av offentliga medel närmare 50 miljarder dollar.

Stora kapitalströmmar från väst

Transaktionerna sker främst i form av lån och garantier från statliga och offentligt finansierade utvecklingsbanker och andra finansinstitut. Överraskande

var att finansieringen till stor del kom från länder i väst.

– Vi identifierade stora kapitalströmmar från USA, Kanada, Japan och Storbritannien. Även länder i Asien som Korea och Kina satsade ekonomiskt. Även Sverige bidrar, till exempel genom en garanti från Exportkreditnämnden på 140 miljoner dollar till en satsning på gasbaserad produktion av plast och kemikalier i Uzbekistan.

Tillskottet av offentliga medel skänker legitimitet åt projekten och ökar därmed chansen för att projekten ska kunna få medel från privata investerare.

Klimatfördröjande retorik

Forskarna har också studerat hur de största kemibolagen i världen kommunicerar om klimat och hållbarhet. Analysen visar att företagen i hög grad skjuter ifrån sig ansvaret för en omställning till en fossilfri ekonomi och i stället pekar på behovet av plast och kemikalier för förnybar energiteknik, eller att utsläppen redan minskat.

– Kommunikationen är väldigt lik det som kallas klimatfördröjande retorik som också används av de stora oljebolagen. Även solceller och batterier måste produceras fossilfritt, och de utsläppsminskningar som gjorts historiskt har inte varit resultatet av en faktisk omställning utan varit resultatet av begränsade insatser.

Fossilindustrin ökar inte bara på koldioxidutsläppen i atmosfären.

– Det är en väldigt förorenade industrin som särskilt drabbar folk i området runt omkring fabrikena. Det är sedan länge känt att vissa cancerformer är mycket vanligare i vissa områden i USA där giftiga och farliga kemikalier används, säger Fredric Bauer som efterlyser hårdare krav på att företagen ska hållas ansvariga.

FN-förhandling om nytt avtal ger visst hopp

Ett öppet fönster till förändring finns just nu eftersom FN:s miljöorgan förhandlar om ett nytt avtal för att reglera föroreningar från plast längs hela livscykeln, en förhandling som beräknas vara klar i slutet av nästa år.

– Här kan finnas en unik möjlighet att knyta ihop de fragmenterade delar som finns i internationella fördrag så att de också ställer krav på produktionen.

En konvention med tvingande bestämmelser av utfasning av fossil råvara för plattformskemikalier vore det bästa, men det är tyvärr att hoppas på för mycket, bedömer han.

– Men någon form av helhetsöversenskommelse kan öka medvetenheten och kunskapen och därmed möjligheten att sätta press på fossilindustrin samt dess möjliggörare inom finanssektorn.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Anina
Sveriges brud & festbutik sedan 1967

20% Rabatt

BRÖLLOP EVENT FEST BAL STUDENT

ANINA BRUD & FESTSPCIALISTEN

www.Aninase
Ångelholmsvägen 31, Helsingborg

042-13 27 09
Info@aninase

Boka in din tid för utprovning idag!
Varmt välkommen

Erbjudandet gäller vid uppvisande av denna annons. Går ej att kombinera med andra rabatter.
Erbjudandet gäller på hela Aninas sortiment. Erbjudandet gäller inte för ev ändringsarbeten via sömmerska.

Greenwashing: Nya regler om marknadsföring kan träda i kraft

■ Det finns många olika typer av certifieringar och miljömärkningar som erbjuds på marknaden. Samtidigt kan det vara svårt för konsumenterna att navigera bland alla miljöpåståenden och veta vad som är riktigt och vad som inte är det. På senare tid har flera lagförslag kommit och flera regler fastställs gällande greenwashing i olika länder.

I ett föregående nummer av Info Express publicerades en artikel som handlade om greenwashing: Vad greenwashing egentligen innebär och vad det går ut på. Artikeln handlade om olika typer av greenwashing och förekomsten av greenwashing, men tiden passerar som vanligt och mycket har hänt sedan dess. Artikeln publicerades den 21:a februari 2021 och finns att läsa digitalt på infoexpress.se, om man är intresserad av att se ett mer detaljerat innehåll för att få en större förståelse för ämnet.

EU vill uppdatera sitt regelverk gällande marknadsföring av olika produkter (med både varor och tjänster inräknade) koppling till hållbarhet, av vad som framgår av en artikel publicerad i maj i år. EU erkänner att många konsumenterna idag har svårigheter med att åtskilja olika produkters märkningar och har svårt för att hitta en miljövänlig och hållbar certifiering bland flera olika sorters märkningar. Därför vill EU ta åtgärder för att förenkla köpprocessen för att konsumenterna lättare ska kunna hitta miljövänliga produkter genom sitt lagförslag. EU vill inte bara bidra till att konsumenterna ska kunna få en starkare ställning på marknaden, utan även att det ska vara enklare för företag som redan är klimatvänliga att kunna bekräfta sitt hållbarhetsarbete. EU anser även att det är orättvis konkurrens mellan företagen om dessa inte behöver redogöra för informationen om deras utsläpp och EU hoppas att marknaden förbättras genom detta nya föreslagna regelverk.

Inspirationen bakom detta lagförslag kommer efter att en studie som (EU-kommissionen står bakom) slog fast att lite mer än 53% av alla miljöpåståenden visade sig vara vaga och vilseledande och att 40% var obefogade. Undersökningen kom även fram till att drygt hälften av alla annonser innehöll obetydliga eller icke-existerande verifieringar. Kommissionen ansåg även att en avsaknad av tydliga regler för bolag leder till en orättvis marknad på grund av greenwashing, vilket en avsaknad av regler leder till, vilket även EU poängterar.

Om EU:s uppdaterade regelverk träder i kraft innebär detta att man måste specifikt ange på vilket sätt produkten är miljövänlig. Ett exempel på detta är att det inte enbart kan stå att en viss tröja är producerad med hjälp av återvunnet material, utan att det exempelvis står att den är producerad med

hjälp av återvunnet plast som kommer från flaskor. Fler exempel på liknande påståenden som hade godkänts om lagförslaget blir till ett nytt regelverk som träder i kraft är ett påstående som "Företagets klimatavtryck har minskat med 20% sedan 2015". Firmor kommer även att behöva följa vissa minimiregler angående miljömärkningar, om regelverket godkänns och fastställs. Detta hade lett till enhetliga regler kring marknadsföring som tar hänsyn till miljön för många länder i Europa.

I Sverige ger Konsumentverket (KO) tillgång till information gällande marknadsföringen av miljövänliga produkter. Enligt Konsumentverket måste man kunna styrka påståenden i miljöreklam för att inte vilseleda konsumenten. Enligt Konsumentverket gäller höga beviskrav för miljöpåståenden. Konsumentverket ställer även höga krav på tydlighet och motiverar detta med att det är svårt för konsumenterna att värdera miljöpåståenden. Det ställs även krav på att märkningarna, i fall där de förekommer, är tydliga för konsumenten.

I Storbritannien undersöks marknadsföringen av Advertising Standards Authority, som ber företag att antingen ändra eller ta bort annonser med vaga miljöpåståenden eller otydliga jämförelser. Bloomberg rapporterar att detta har berört företag inom olika områden, bland annat flygbolag, bilföretag och banker. Kraven som hade ställts på annonserna har, precis som innan, handlat om att inte vilseleda konsumenterna och kunderna gällande hållbarhetsarbete. Artikeln från Bloomberg tar upp ett par exempel på annonser. Exempelvis har Advertising Standards Authority har tagit åtgärder i mer än 20 fall av marknadsföring och står fast vid ståndpunkten att det är viktigt att företag är uppriktiga i annonserna, då fler konsumenterna vill göra hållbara och miljömedvetna val. I den följande delen av artikeln kan en läsa om mer konkreta exempel på hur greenwashing inom marknadsföring förekommer och hur dessa fall har bedömts enligt brittiska Advertising Standards Authority.

Ett exempel är två flygbolag vars annonser uttryckte att det var möjligt att flyga utan att känna skuld. Eftersom flygresor inte kan kompensera för utsläpp i samband med dessa, för att tekniker som batteridrivna flygplan och hållbart flygbränsle inte är fär-

digutvecklade och används ännu, kan inte påståendet styrkas. Det blir svårt för flygbolag att motivera specifika uttalanden om minskade utsläpp, och det leder till att dessa flygbolag i detta fall anses ha varit för vaga. Därför förbjöd ASA dessa annonser, eftersom marknadsföringen ansågs ha överskattat miljöinsatserna. Ett av företagen hade producerat en annons med texten "Connecting the World. Protecting its Future", som ASA ansåg inte kunde synas i Storbritannien för att det var ett ogrundat påstående om hållbarhet. Företaget däremot svarade att det var en del av en större kampanj som belyser olika åtgärder angående hållbarheten som företaget har utformat och som informerade om åtgärderna. Det handlar bland annat om att halvera koldioxidutsläppen år 2030 för företaget och att företaget ska bli koldioxidneutralt år 2050, enligt en talesperson från det första företaget. Det andra företaget kritiserades av ASA inom kort tid efter att det första flygbolaget kritiserades. I det här fallet handlade det istället om att ta ett mer utmanande och ett djärvt agerande för hållbara flygresor. Detta förbud mot annonsen motiverades med att bidraget till hållbarheten överdrevs. Det andra företaget var besvikna över beslutet och beskrev att hållbarhet är en prioritet för flygbolaget. De motiverar detta med att företaget har satsat på investeringar inom hållbara alternativ för branschen.

Ett annat område som ASA har kritiserat är finansindustrin, där banker ibland investerar i företag kopplade till fossila bränslen. De har specifikt vidtagit åtgärder mot en bank som tidigare har uppmärksammats för att finansiera projekt med fossila bränslen och naturgas. Denna bank hade publicerat att de hade som målsättning att sätta upp till en biljon åt sidan för globala investeringar för att hjälpa kunderna att övergå till koldioxidneutralitet. Eftersom banken fortsätter att investera i industrier som står för utsläpp, betonade ASA att de flesta konsumenterna inte kunde veta om dessa investeringar och därmed förbjöds denna annons. En representant från banken försvarade annonsen genom att uppge att att finanssektorn har ett ansvar att kommunicera dess roll i övergången till ett lägre utsläpp för att engagera kunderna och att de kommer att göra sitt bästa för att leverera deras målsättning gällande koldioxidneutralitet. Vidare menade banken att deras koldioxidneutrala plan ligger i linje med bland annat FN:s riktlinjer.

De pekade även på att det internationella energirådet (International Energy Agency, IEA) inte anser att det är realistiskt att förvänta sig en komplett koldioxidneutralitet, utan att de anser att det även kommer att förekomma en del användning eller ett behov av olja och naturgas år 2050. Även företag med påstådda miljövänliga städ- och tvättprodukter har fått utstå kritik för sin marknadsföring. Tvättmaskiner och torktumlare kan förbrukas en betydande mängd energi och vatten, som inte alltid är tydligt för vanliga konsumenterna. Dessutom kan regelbunden tvätt och tork leda till att tygets kvalitet försämras och att det kan leda till att kläderna bidrar till klädavfall samt att klädernas fibrer bidrar till förorening i vattendrag. En annons för tvättmedel använde sig av uttrycket "Tough on stains, kinder to our planet" och en förklaring om att tvättmedlet fungerade bra i snabbtvätt med kallt vatten följde med. Det stod även att flaskan var gjord av 50% återvunnet plast. Med denna anledning blev annonsen kritiserad av ASA,

med motiveringen att "snällare" var en oklar jämförelse, för att jämförelsen inte framgick i annonsen. Ingen förklaring kunde om produktens livscykel, från tillverkning till avfall, kunde hittas i samband med annonsen. Företaget svarade på kritiken genom att uppge att de var besvikna på ASA:s beslut, för att de anstränger sig för att förbättra alla produkter för att göra de mer hållbara och att de kommer att titta på hur de kan dela informationen med sina konsumenterna. Även växtbaserade produkter har fått höra om brister i sina annonser av ASA. Två påståenden om att växtbaserade alternativ till komjölk skulle vara bättre för miljön har fått ASA att vidta åtgärder mot denna typ av marknadsföring. Två olika företag med växtbaserade produkter har fått utstå ASA:s inblandning i deras marknadsföring. Bland annat handlade det om en annons för sojajmjölk och mandelmjölk som påstod att dessa drycker var "bra för planeten". Kritiken som ASA har gett marknadsföringen är att påståendena är tvetydiga, för att det

inte framgår vad som är "bra". Företaget svarade med att de förväntade sig att konsumenterna skulle förstå att jämförelsen i annonsen var mellan de växtbaserade mjölkalternativen och mjölk från djur. De uppgav vidare att de var besvikna på ASA:s resultat för att växtbaserade alternativ har en mindre miljöpåverkan än mjölk. Det andra företaget annonserade produktens fördelar gentemot miljön. Annonserna handlade bland annat om att havremjölk leder till 73% mindre koldioxidutsläpp jämfört med mjölk och att mejeri- och köttindustrierna släpper ut mer koldioxid än hela världens flygplan, tåg, bilar, båtar etc tillsammans. ASA förbjöd annonsen, då den inte upplevdes vara tillräckligt tydlig med jämförelserna, det vill säga om växtbaserade alternativ jämfördes med komjölk. En representant för företaget uppgav vidare att företaget hade kunnat vara mer specifikt med sättet på vilka annonsen beskrev datusamlingen.

Även marknadsföring för andra vardagliga produkter fick Advertising

Standards Authority att förbjuda annonser. Trädgårdsprodukter kritiserades av ASA för att vara vilseledande i sina annonser. Detta gäller annonser som handlade om gräs tillverkat av plast, som marknadsfördes av två företag. Konstgräset beskrevs som "miljövänligt" av ena företaget. Annonserna hävdade även att konstgräset skulle ha positiva effekter för luftreningen och liknade produkten vid ett träd. ASA motiverade beslutet att förbjuda annonsen med att en mer effektiv transport av gräset inte bidrar med miljöfördelar för att gräset är gjort av plast. Vidare motiverade ASA beslutet med att företaget inte hade stöd för påståendet som handlade om en renare luft. Det andra företaget påstod att gräset var "eko" för att det var återvinningsbart, men ASA reagerade på påståendet och valde att förbjuda annonsen på grund av just svårigheterna att återvinna gräset. Eftersom konstgräset bestod av två olika typer av plast krävdes separation för att återvinna plasten, något som inte kunde göras i Storbritannien på grund

av att det saknas rätt infrastruktur för att kunna hantera plasten. Påståendet ansågs därmed vara vilseledande. Marknadsföring om hållbara produkter ställs numera inför hårdare krav än tidigare, men med fler regler verkar det enklare att kunna tydliggöra vad som är godtagbar annonsering och vad som inte kännetecknar en hållbar annonsering framöver.

Bianca M.-Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se /dk

Källa:
"Consumer protection: enabling sustainable choices and ending greenwashing", European Commission, publicerad 2023-03-22
"Green claims", European Commission, oklart publiceringsdatum
"Miljöpåståenden i reklam", Konsumentverket (KO), oklart publiceringsdatum
"6 Ads Banned for Greenwashing by the UK's Advertising Watchdog", Bloomberg, publicerad 2023-05-27

Bild: Pixabay

Studentmössan bör inte bli annat än symbolisk

Bild av Cilla Planbrink från Pixabay

Följande artikel är skriven av en tonåring som valde att bidra till tidningen med en ungdoms syn på samhället och artikeln är baserad på en åsikt. Artikeln har tidigare publicerats i maj 2019, men återpubliceras nu på grund av att den anses ha relevans med tanke på tidpunkten. Info Express vill återinföra tonårssidan och erbjuda unga människor chansen att framföra sina åsikter.

Om du är en ungdom och tycker om att skriva är du varmt välkommen att höra av dig till hello@infoexpress.se.

■ Studentmössan är en viktig del av en tradition som många gymnasieelever följer och har följt. Trots det återstår en fråga värd att besvara: Har studentmössan blivit mer än bara någonting symboliskt för många ungdomar idag?

Jag kommer ihåg när jag såg treorna sjunga en gemensam låt på skolavslutningen för att fira att de har tagit studenten. Det var en tidig, solig och varm sommardag och solskenet lyst upp kyrkans lokal. Stämningen var lätt och man kunde känna värmen i luften och kanske till och med känna doften av firande om man satt tillräckligt nära dem. Samlingen med studenter såg på oss ett och två or med leenden och skratt medan de glatt sjöng, men trots alla vita studentmössor man kunde skymta fanns ett spår av brunt. Jag såg det samtidigt som min kompis: Någon hade inte på sig sin studentmössa. Oförväntat nog kom jag på att jag tyckte väldigt synd om han som stod där framme utan mössa, samtidigt som jag imponerades av modet som han uppvisade. Min attityd var annorlunda gentemot min kompis, som irriterat gestikulerade bort mot hans håll och sa med en

bitsk ton: "Titta! Han har ingen studentmössa på sig!"

En avsaknad av en studentmössa på en student idag kan vara högst stigmatiserande, just för att en studentmössa inte bara är en studentmössa. En studentmössa är mer än bara en mössa; den symboliserar tolv år av studier, en hektisk tid i livet som plötsligt upphör, alla minnen som alla studenter har fått på vägen och främst av allt att studenterna blir vuxna på riktigt.

Jag förstår innebörden av mössan, för att jag själv väntar på att ta studenten nästa år. Vikten av att ha en fin design, fina dekorationer eller rätt färg på sin kristall kan spela stor roll för vissa. Det viktiga att påpeka här är inte vad studentmössan står för, utan vad det har blivit av den. Perfektion är allt, och det tydliggörs av faktum att man inte kan ta studenten flera gånger un-

der sitt liv. Eftersom dess användande drastiskt har glidit ifrån sitt ursprung, är det för mig mer viktigt än någonsin att visa hur denna förändring påverkar flertalet före detta elever årligen.

Jag är absolut inte emot studentmössan som används för att betona en utveckling och förändring i en viktig aspekt av livet. Det jag är emot är att studenten har blivit en kommersiell hets för alla att uppvisa sin sociala status genom att lägga till de dyraste kristallerna eller de mest iögonfallande ädelstenarna på mössan, vilket är något som blir väldigt stigmatiserande om man inte har de resurserna att lägga ned på en hatt. Det handlar inte om att någon kan lägga ned tusenlappar på att dekorera en studentmössa; det handlar om att en vacker mening och en underbar betydelse, en tradition som kunde vara så personlig, istället har förvandlats till en ytlig popularitetstävling. Att ta en tradition med så djupa rötter och skära upp dessa för att härleda studenter in på en tävling i vilken de inte har något annat val än att medverka är fel, men det som är ännu mer fel är stigmatiseringen och fientligheten studenter som redan är drabbade utsätts för när de redan har det svårt att nå upp till dessa nya och främmande krav.

Om man har den starka ekonomin till det kan man självfallet dekorera sin mössa som man själv vill, men alla måste trots det ta hänsyn till att inte alla befinner sig i en ekonomisk situation där detta är en möjlig utgift. Det finns många fler saker som kan hamna högre upp på prioriteringslistan än att

dekorera sin mössa på precis rätt sätt; för vissa handlar det om att spara ihop till ett körkort, för andra handlar det om att kunna ha råd med böcker om man ska börja på universitetet höstterminen efter studenten. Att reducera ett så fint koncept som mössans betydelse till mängden Swarovski-kristaller är och förblir någonting nedslående mot mössans verkliga betydelse.

Studenten är dyr och inte alla har råd att lägga ned ytterligare ett par hundralappar när man räknar med prislapparna för champagnen, finkläderna och inte minst alla gåvor man måste ge till sina vänner. Därför krävs det respekt gentemot dem som inte öppet bär på en studentmössa under sin student. Alla prioriterar olika saker, och alla begränsas olika mycket av sina ekonomiska resurser. Det är och kommer alltid att vara fruktansvärt att kollektivt bestraffa folk eller döma dem baserat på valen de gör, speciellt när dessa val handlar om personliga värderingar utifrån ens enskilda upplevda situation.

Det enda man kan säga i slutläget är att vanor tar tid att bryta, och om det är en särskild trevlig tradition, som med studentmössan, kommer detta verkligen inte ske om ett år. Men man kan alltid visa solidaritet med andra som märkbart blir utsatta, och av den anledningen borde man öppet visa sitt stöd för de som av olika skäl inte kan delta i denna kommersialiserade tävling.

CM-Info Express
hello@infoexpress.se

Skolstängningar dålig metod mot segregation visar simulering

■ På senare år har kommuner ibland stängt skolor dominerade av elever med invandrarbakgrund för att motverka segregation. Men nya datasimuleringar som gjorts av forskare vid Linköpings universitet visar att metoden sällan kommer att leda till önskat resultat. Undantaget är om man stänger stora skolor som domineras av barn med svensk bakgrund.

– Det här är den första studien som undersöker det här problemet, den första utvärderingen av den här typen av politiska beslut. Den ifrågasätter hur vettigt det är av beslutsfattarna att genomföra sådana här åtgärder, säger Eduardo Tapia, universitetslektor vid Institutionen för ekonomisk och industriell utveckling vid Linköpings universitet.

Vid simuleringen valde forskarna att ta hänsyn till:

- Storlek och elevsammansättning på skolan som skulle stänga.
- Sättet som elever sedan placeras ut på nya skolor efter en stängning.
- Elevsammansättningen på närliggande skolor.

Malmö, Trollhättan, Stockholm, Linköping. När nyheterna återkommande rapporterade om fall där kommuner stängt skolor i försök att minska segregationen blev forskarna Selcan Mutgan och Eduardo Tapia vid Linköpings universitet fundersamma. Fanns det vetenskapligt stöd för att skolstängningar har den effekt som politikerna hoppas?

Simulering av skolstängning

För att undersöka det gjorde de datasimuleringar för var och en av de 249 grundskolor som fanns i Stockholm år 2017. Hur skulle stängningen av en skola påverka elevsammansättningen på de kvarvarande? Skulle segregationen i staden minska?

För att avgöra skolornas elevsammansättning delades alla Stockholms grundskoleelever upp i två grupper: de som hade minst en förälder född i Sverige (majoriteten) och de vars båda föräldrar var födda utomlands (minoriteten). På så sätt fick man ett mått på segregationen för varje skola.

I simuleringen fördelades eleverna på skolor inom en radie av två kilometer från den som lags ner. Detta eftersom huvudprincipen i Sverige är det fria skolvalet och data visar att elever och föräldrar helst väljer en skola nära där de bor och med elever som liknar dem själva. Den som inte gör något aktivt val placeras på närmaste kommunala skola.

Finns det vetenskapligt stöd för att skolstängningar kan minska segregationen? Det har Eduardo Tapia och Selcan Mutgan undersökt. Bild: Jonas Roslund

Ingen minskad segregation

Avgörande för hur en skolstängning påverkar segregationen blir således hur sammansättningen av elever ser ut på skolorna i närområdet.

Resultatet av simuleringen visar att segregationen oftast inte minskar och i några scenarier tvärtom ökar.

Bara i ett fall uppnås målet: om man stänger en stor skola dominerad av elever från majoritetsbefolkningen.

– Och det kommer inte att hända. Om en skola fungerar är det svårt att motivera en stängning, säger Selcan Mutgan som är postdoktor vid Institutionen för ekonomisk och industriell utveckling.

Haken är att det finns ett samband mellan skolsegregation och bostadssegregation. Om elever och föräldrar inte kan välja en skola med annan elevsammansättning i närområdet

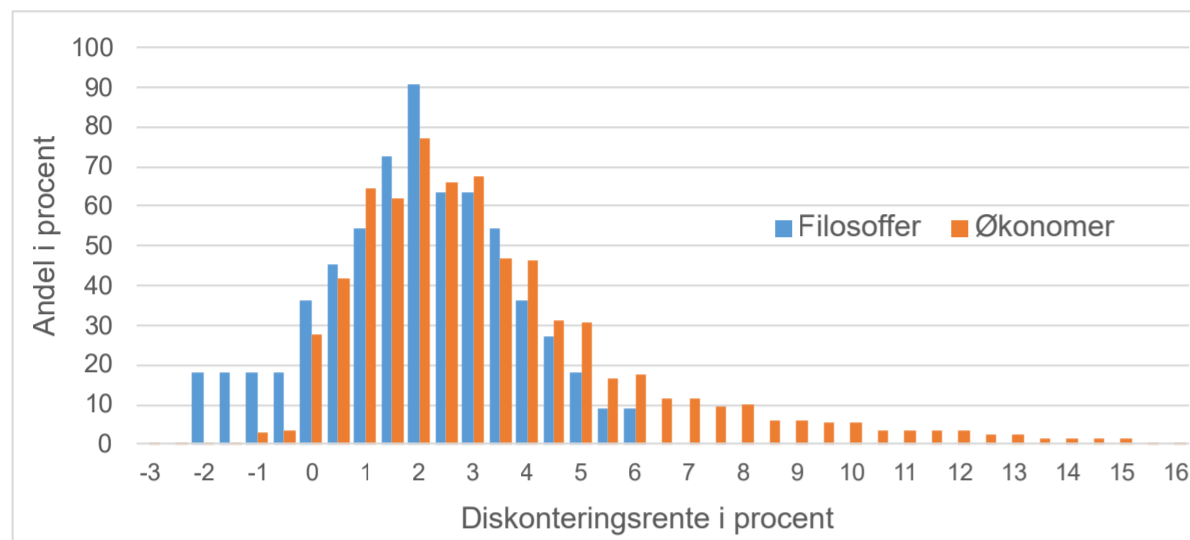
kommer problemet med segregation sannolikt att kvarstå.

Som jämförelse prövade forskarna också vad som händer om eleverna i stället placeras ut slumpvis på skolor över hela staden. Det visade sig vara en något bättre metod för att minska segregationen.

Men Selcan Mutgan och Eduardo Tapia poängterar att deras datasimulering bara ger en ögonblicksbild. Den säger inget om effekterna av en skolstängning över tid, till exempel om elever som fördelats slumpvis i slutändan stannar kvar på sin nya skola eller om majoritets elever väljer att byta skola när det kommer fler minoritets elever. Därför planerar de att göra nya, utvidgade simuleringar.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/dk
Källa: Linköpings universitet/
Jonas Roslund

Filosofier håller med ekonomer om klimatåtgärder – men missar etiska överväganden

Det råder stor enighet bland ekonomer och filosofer om en lämplig nivå för diskonteringsräntan, som är en hörnsten i de klimatekonomiska modellerna. 91 procent av filosoferna och 77 procent av ekonomerna är bekväma med att rekommendera en ränta på 2 procent. Grafen är på danska och kommer från Köpenhamns universitet.

KLIMATEKONOMI En ny studie visar att filosofer med expertis i framtidsscenarioer kommer att ha mer fokus på hänsyn till framtida generationer i de klimatekonomiska beräkningarna. Men de är i princip överens om en av ekonomernas centrala parametrar.

Hur värderar vi kostnaderna för klimatförändringarna, som kanske inte träder i kraft förrän om en eller två generationer? Och hur mycket ska vi redan nu satsa på klimatåtgärder utan att slösa samhällets resurser?

Det är några av de frågor som klimatekonomiska beräkningar försöker sätta siffror på och här är valet av de ekonomiska modellerna så kallade 'diskonteringsränta' helt avgörande. Ju högre du sätter det, desto mer skriver du ner framtida finansiella kostnader och vinster på t.ex. klimatområden. Ligger det å andra sidan i den lägre delen läggs större vikt vid framtidens utmaningar och fler klimatinvesteringar med lång tidshorisont blir ekonomiskt vettigt. Bland ekonomer råder en ökad enighet

om att sätta diskonteringsräntan till cirka 2 procent. Nu visar en ny, internationell studie att många filosofer med expertis inom området delar den rekommendationen (se figur). Studien är publicerad i en av de ledande tidskrifterna inom området, Nature Climate Change. Därmed uppstår en samsyn över två så olika ämnen som ekonomi och filosofi om en avgörande parameter i de klimatekonomiska modellerna. En överenskommelse som också innebär att FN:s mål att hålla den globala uppvärmningen under två grader faktiskt är ekonomiskt optimal om man använder den rekommenderade diskonteringsräntan i en uppdaterad version av den ledande klimatekonomiska modellen (DICE). Studien följer upp en liknande under-

sökning bland ekonomer. Den nya studien, som kartlägger attityder hos filosofer med erfarenhet av diskonteringsfrågor, visar att de i större utsträckning vill lyfta fram de etiska frågorna kring långsiktiga satsningar på klimatåtgärder.

Det är kanske mindre förvånande att filosofer fokuserar mer på etik än ekonomer, men det finns ett behov av att ta med etiska överväganden när man som ekonom arbetar med kalkyler så långt in i framtiden.

Som Frikk Nesje, biträdande professor vid institutionen för ekonomi och författare till studien, förklarar:

”Hur ska vi t.ex. ta hänsyn till framtida generationer, och hur ska vi ställa oss till valet mellan att konsumera mer nu eller i framtiden? Sådana frågor innehåller en etisk komponent som många ekonomer idag är medvetna om, men som inte alltid är de bästa att besvara.”

Filosofier tillför nya perspektiv till klimatekonomiska modeller
Endast ett fåtal filosofer har expertis inom diskontering jämfört med eko-

nomer och undersökningen har bara kunnat kartlägga 46 relevanta filosofer inom området globalt, varav de flesta, 29, har svarat på enkäten. Bland dessa har knappt hälften underlåtit att svara på de kvantitativa frågorna om t.ex. en lämplig nivå för diskonteringsräntan. ”Det är i och för sig intressant att veta vad andra discipliner tycker om de teman vi arbetar med,” uppger Frikk Nesje, ekonom

Å andra sidan har nästan alla lämnat skriftliga kommentarer. Och även om många håller med ekonomerna om diskonteringsräntan uttrycker filosoferna generellt en ovilja att reducera de klimatekonomiska modellerna med sina långsiktiga investeringar till en fråga om ekonomiska parametrar och klassiska nyttoöverväganden.

En av de tillfrågade påpekar att vi har en etisk skyldighet att inte skada framtida generationer och föreslår med det argumentet en mycket låg diskonteringsränta. Omvänt framhåller en annan att det är moraliskt acceptabelt – och ibland rätt – att ägna mer uppmärksamhet åt dem som står oss närmast, och mindre till människor långt ifrån oss – t.ex. i en avlägsen framtid.

I båda fallen finns det etiska överväganden som borde ta mer plats i arbetet med de klimatekonomiska modellerna, så att ekonomer inte har monopol på politisk rådgivning, anser Frikk Nesje.

”De aspekter som filosoferna framhåller är redan en del av det offentliga samtalet. T.ex. administrationen under USA:s president Biden uppmuntrade att ta med andra insatser än de rent ekonomiska, när det nyligen föreslogs att revidera diskonteringsräntan. Men det är i och för sig intressant att veta vad andra discipliner tycker om de teman vi arbetar med.”

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/dk
Källa: Köpenhamns universitet

Modifierade mjölk-syre bakterier ger snabbare sår läkning

■ Svår läkta sår är ett växande medicinskt problem och det finns idag bara två läkemedel godkända med dokumenterad effekt. Forskare vid Uppsala universitet visar i en ny studie utförd på människor att behandling med en särskild sorts modifierade mjölk-syre bakterier fungerar bra och ger goda effekter på sår läkningen.

Forskargruppen bakom den nya studien har tidigare i flera kontrollerade prekliniska modeller visat påskyndad sår läkning efter topikal behandling (behandling på huden) av mjölk-syre bakterier, *Limosilactobacillus reuteri* som genmodifierats att producera kemokinen CXCL12 (ILP100-Topikal).

Nu kan forskarna visa data från den första kliniska studien på människor, där den främsta målsättningen var att fastställa säkerhet och tolererbarhet. Andra mål var att se kliniska och biologiska effekter på sår läkning med traditionellt accepterade metoder

samt mer explorativa och spårbara mätningar.

36 friska och frivilliga personer ingick i studien och totalt 240 inducerade sår studerades. Studiens upplägg och metod beskrivs mer detaljerat längre ner i pressmeddelandet.

Säker och tolererad hos alla
Resultaten visar att behandling med ILP100-Topical var säker och tolererad väl hos alla individer och doser, och vare sig ILP100 eller CXCL12 kunde påvisas på andra ställen än i såren. En signifikant större andel

läkta sår ($p=0,020$) påvisades dag 32 vid multidosering av ILP100-Topical jämfört med saltlösning och placebo (76% (73/96) respektive 59% (57/96) läkta sår) när resultaten från såren som fått multidosbehandling slogs ihop. Dessutom förkortades tiden till första registrerade läkning med i genomsnitt 6 dagar, och med 10 dagar vid högsta dos. Verkningsmekanismen av ILP100-Topical bekräftades även då behandlingens resultat i ökad mängd CXCL12-positiva celler i såren, samt ökat blodflödet runt såren under läkningsfasen.

Mia Phillipson Professor - Avd. för Integrativ Fysiologi vid Institutionen för medicinsk cellbiologi, Forskargrupp Mia Phillipson Foto. Mikael Wallersted

– Vår studie visar att bakterier som modifierats att producera och leverera humana protein för lokala effekter kan användas som läkemedel för att accelerera sår läkning. Det här är första gången detta visats i kontrollerade studier på människor, och det kan förväntas att effekten är större hos patienter med sjukdomar som påverkar sår läkning negativt, säger Mia Phillipson, professor vid institutionen för medicinsk cellbiologi vid Uppsala universitet.

Den fördelaktiga säkerhetsprofilen och de observerade gynnsamma effekterna på sår läkning stöder fortsatt klinisk utveckling av ILP100-Topical för behandling av komplicerade och svår läkta sår hos patienter, vilket redan pågår.

Utveckla läkemedel
Många immunaktiva proteiner är av naturen instabila och bryts ner snabbt. Att leverera dessa från mjölk-syrabak-

terier på plats precis där de ska verka är ett sätt att kunna utveckla dem som läkemedel.

– Potentialen är egentligen oändlig när man tänker på hur viktig roll proteiner har i olika processer i kroppen, och hur många sjukdomar som vi idag inte har tillräckligt bra behandling för. Vi har redan gjort en till läkemedelskandidat för att läka och minska inflammation i tarmen hos cancerpatienter. ILP100-Oral heter den och framåt kommer vi att starta ett forskningsprojekt med en annan kemikin för behandling av sjukdomar i lungan, säger Mia Phillipson.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/dk
Källa: Uppsala universitet

Välkommen till Autoexperten!

Hos oss hittar du reservdelar, tillbehör och vertyg till din bil, lastbil, mc, husvagn eller båt.

AUTOEXPERTEN I LUND
Nöbbelövs Mossaväg 3, 226 60 Lund
Telefon: 046-30 57 30

AUTOEXPERTEN I MALMÖ
Lundavägen 143, 212 24 Malmö
Telefon: 040-21 03 30

AUTOEXPERTEN I HELSINGBORG
Muskötgatan 4, 254 66 Helsingborg
Telefon: 042-38 61 60

Autoexperten

Heta sommarklipp!

Välj och vraka bland tusentals klassiska eller moderna kvalitetsmattor.

20%-30%-40% Rabatt!

Orient-, moderna-, Röllakan-, Kelim-, Runda-, Plast-, heltäcknings-, Tras-mattor mm

NESSIMS

Malmö: Hornyxegatan 9 . Tel: 040-734 40
Måndagar-onsdagar 9.30-18 . Lördagar 10-15 . Söndagar 11-15 . www.nessims.se

Du kan även alltid handla via vår webbshop!

Hemleverans inom Öresundsregionen!

Nikotin från en cigarett räcker för att påverka kvinnors östrogenproduktion

Bild: Pixabay

■ Forskare vid Uppsala universitet har identifierat ett nytt molekylärt mål för nikotin i hjärnan hos friska kvinnor. Efter att deltagarna i en studie fått en nikotindos som motsvarar en cigarett minskade nivåerna av det enzym som ansvarar för syntesen av östrogen i hjärnan. Forskningen presenteras i tidskriften *Comprehensive Psychiatry*.

Det är välkänt att det finns skillnader i hur män och kvinnor reagerar på rökning. Kvinnor uppvisar större sårbarhet för rökningens arvbarhet, de upplever fler återfall, de verkar vara mer motståndskraftiga mot nikotinersättningsbehandling och löper större risk att utveckla primära rökrelaterade sjukdomar, såsom hjärtinfarkt och lungcancer.

Inom ramen för den individanpassade medicinen är könsspecifika behandling-

ar av nikotinberoende ett framväxande forskningsområde. Det är därför viktigt att förstå om nikotins effekter på könsspecifika system är inblandade i någon av dessa skillnader.

Hjärnscanning

I en ny vetenskaplig artikel beskriver forskarna från Uppsala universitet studien där tio friska kvinnor ingick. Kvinnorna fick en kommersiellt tillgänglig dos nikotin intranasalt och injicerades

samtidigt med ett radioaktivt spårämne som markerar en molekyl som binder till enzymet aromatas. Aromatas, även känt som östrogen-syntas, är det enzym som ansvarar för syntesen av östrogen. Genom hjärnscanning med hjälp av magnetresonanstomografi (MR) och positronemissionstomografi (PET) kunde forskarna visualisera både mängden aromatas och var det fanns i hjärnan.

Resultaten visar att en engångsdos ni-

kotin måttligt minskade tillgången på aromatas i de studerade kvinnornas hjärnor, särskilt i thalamus där den högsta nivån av aromatasbindning finns. I linje med detta var nivåerna av metaboliten kotinin negativt associerade med aromatastillgången i hjärnan.

Kvinnor och män reagerar olika

Det har länge varit känt att kvinnor och män reagerar olika på nikotin. Den biologiska grunden för dessa skillnader är dock inte klarlagd.

– Det här är första gången som denna hämmande effekt på aromatas har visats hos människor. Dessa resultat får oss att tro att nikotinetts effekt på östrogenproduktionen kan ha en betydande inverkan på hjärnan, men kanske också på andra funktioner så som reproduktionssystemet. Vi måste undersöka detta ytterligare, säger Erika Comasco, forskare vid institutionen för kvinnors och barns hälsa och SciLifeLab vid Uppsala universitet.

– Den här studien är utförd på relativt få kvinnor och vi behöver mer forskning för att förstå dessa mekanismer bättre, säger Erika Comasco.

Resultaten från studien har tidigare presenterats vid European College of Neuropsychopharmacology Congress i Österrike hösten 2022.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/.dk
Källa: Uppsala universitet

Underlivsbesvär hos många kvinnor som tar penicillin

■ Kvinnor som tar penicillin vid halsfluss får påfallande ofta underlivsbesvär. Diarré är också vanligt, hos både kvinnor och män. Med en kortare kur är det färre som drabbas utan att avsedd effekt påverkas. Det visar en avhandling vid Göteborgs universitet.

Penicillin V är beteckningen på Sveriges mest sålda antibiotikum, under namn som Kävepenin, Tikacillin och Fenoximetylpenicillin. Vanligaste orsaken till penicillinbehandling är halsfluss med bakterier av typen grupp A-streptokocker.

Aktuell behandlingsrekommendation vid halsfluss med streptokocker är tio dagars penicillinbehandling. Halsfluss självläker i allmänhet inom en vecka och syftet med behandlingen är att lindra patientens symptom.

Den aktuella avhandlingen visar att penicillin V i fem dagar inte ger sämre klinisk effekt på vuxna än den rekommenderade tiodagarsbehandlingen. Den

visar också att tio dagars penicillinbehandling ger högre andel patienter med biverkningar än den kortare kuren.

Viktigt för enskilda patienter

Var tredje patient som behandlades med penicillin i tio dagar drabbades av diarré, jämfört med var fjärde som behandlades i fem dagar. I underlaget inkluderades totalt 422 patienter vid 17 svenska vårdcentraler i regionerna Kronoberg, Skåne, Sörmland och Västra Götaland.

I gruppen kvinnor som fick tiodagarsbehandling rapporterade var fjärde, 25 procent, underlivsbesvär i form av främst ökade flytningar och klåda. I gruppen kvinnor som fick femdagars-

behandling var motsvarande andel 15 procent.

Avhandlingens författare är Karin Rystedt, disputerad inom samhällsmedicin och folkhälsa på Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet, och specialistläkare i allmänmedicin på Närhälsan Hentorp vårdcentral i Skövde.

– Att biverkningar var så vanligt förekommande har inte varit känt tidigare, men kunskapen är viktig för patienter som har möjlighet att tacka ja till behandling, eller avstå. De kan då väga för och emot, att ta penicillin och risken för biverkningar, eller att avstå och bli friska från halsfluss någon dag senare. Det gäller inte minst de kvinnor som redan har underlivsbesvär.

Resistenta tarmbakterier ökade

Ekologiska effekter av penicillin V på patienters tarmbakterier undersöktes också. Detta genom att jämföra avföringsodlingar före och efter behandling. Penicillin V visade sig ge signifikant ökning av tarmbakterier med resistens

mot antibiotika av typen betalaktamer, där penicillin ingår.

– Det kan tyckas konstigt att det här är nytt, vi har ändå använt penicillin i närmare 80 år, men fynden talar för att penicillin V ska användas med försiktighet och endast när nyttan för patienten överväger riskerna, säger Karin Rystedt.

I den delstudie som jämförde olika långa penicillinkurer gavs antingen 1 000 milligram tre gånger per dag i tio dagar, eller 800 milligram fyra gånger per dag i fem dagar. Den senare varianten är inte nationell standard men tillämpas redan på vissa håll.

Forskningen har utförts med stöd från Folkhälsomyndigheten, FoU primär och nära vård Skaraborg och Skaraborgsinstitutet för forskning och utveckling.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/.dk
Källa: Göteborgs universitet

**KOSTNADSFRI
SYNUNDERSÖKNING***
Värde 395 kr!

**JUST NU:
SOLGLASÖGON
PÅ KÖPET!***
Värde upp till 5895 kr!

*Köp kompletta glasögon med ytbehandlingen Iprotection NT (1100 kr), så bjuder vi på ett par solglasögon från BOTANIQ eller PEOPLE. Vid köp av enkelslipade glasögon blir värdet av solglasögonen upp till 1895 kr och för progressiva glasögon upp till 5895 kr. Kostnadsfri synundersökning (värde 395 kr) gäller vid köp av kompletta glasögon och utförs alltid av legitimerad optiker. Gäller tom 230813.

glasögonmagasinet

Malmö Södra Förstadsgatan 121 Telefon: 040-828 88
Lund Lilla Tvärgatan 7, Tel: 046-13 99 98
Landskrona Östergatan 12, Tel: 0418-41 18 30
Helsingborg Bruksgatan 25, Tel: 042-18 38 88

www.glasogonmagasinet.se

Första födseln efter livmodertransplantation med enbart robotkirurgi

Foto: Björn Larsson Rosvall

För första gången i världen har ett barn fötts efter en livmodertransplantation genomförd med enbart robotkirurgi på både donator och mottagare. Därmed har ännu ett landmärke passerats för den världsledande forskargruppen vid Göteborgs universitet.

Barnet, en pojke på 49 centimeter och 3 100 gram, förlöstes med planerat kejsarsnitt på torsdagen den 25 maj. Barnet och övriga familjen mår bra, liksom donatorn. Den nyblivna mamman är i 35-årsdåldern och donatorn är en släkting.

Det som utmärker fallet är de kirurgiska metoderna vid själva transplantationen. Både donator och mottagare opererades denna gång helt och hållet med robotassisterad titthålskirurgi, enkelt uttryckt robotkirurgi, utan något moment av öppen kirurgi.

Robotkirurgi är avsevärt mer skonsam än traditionell öppen kirurgi. Vid andra typer av operationer har man kunnat visa att risken för exempelvis infektioner och blödningar är lägre vid robotkirurgi, och den som opereras är generellt sett snabbare på benen efter ingreppet.

Metoden innebär att kameror och robotarmar med kirurgverktyg förs in via små ingångshål, i det här fallet i buken. Kirurgerna styr sedan robotarmarna med joystickliknande verktyg

vid styrstationer, där de samtidigt kan se via rörliga 3D-bilder och operera med hög precision.

Minimalt ingrepp och hög precision
Den aktuella transplantationen gjordes på Sahlgrenska Universitetssjukhuset i oktober 2021. I donatorns fall frigjorde kirurgerna livmodern steg för steg, med stöd av robotkirurgi. Som sista åtgärd delades livmodern från sin kärnförörning och togs ut i en så kallad titthålspåse via slidan.

Hos mottagaren kunde livmodern sedan tas in i buken via ett litet snitt, och först sys ihop med kärl och därefter till slidan och stödjevävsnaden – allt med hjälp av robotkirurgi.

Efter tio månader återfördes ett embryo, som tillkommit vid IVF före transplantationen, in i den transplanterade livmodern, och några veckor senare kunde graviditet konstateras. Mamman har mått bra under graviditeten, som nu alltså avslutats med ett planerat kejsarsnitt i vecka 38.

Pemilla Dahm-Kähler är adjungerad

professor i obstetrik och gynekologi på Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet samt gynekolog och överläkare på Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Hon är huvudoperatör vid den komplicerade operationen av donatorn:

– Med den robotassisterade titthålsstekniken kan man utföra mycket fin precisionskirurgi. Tekniken skapar god åtkomlighet även djupt ner i bäckenet. Det här är framtidens kirurgi och vi är stolta och glada över att vi kunnat utveckla livmodertransplantationerna till denna nivå av minimalt invasiv teknik, säger hon.

Processer som ansetts omöjliga
Niclas Kvarnström är ansvarig transplantationskirurg i forskningsprojektet och den som utförde de komplicerade kärkopplingarna i mottagaren:

– Med robotassisterad teknik kan vi utföra processer som tidigare ansågs omöjliga, när man använde vanlig titthålskirurgi. Det är ett privilegium att få vara en del av utvecklingen inom detta område. Det övergripande målet är att minimera det trauma som operationen orsakar hos patienten, säger han.

Transplantation innebär en vidareutveckling av den livmodertransplantationskirurgi som startade med öppen teknik i Sverige 2012. Arbetet leds av Mats Brännström, professor i obstetrik och gynekologi på Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universi-

tet, och gynekolog och överläkare på universitetssjukhuset.

– Detta är det fjortonde barnet som föds inom livmodertransplantationsprojektet vid Sahlgrenska akademien och fler födselar väntar under sommaren, säger han. Forskningsprojektet utvärderar kontinuerligt ett stort antal variabler hos donatorer, mottagare och barn efter livmodertransplantation och uppföljningen sker under flera år efter transplantation. Allt detta görs för att göra transplantationen maximalt effektiv och med minimala bieffekter hos patienter.

Forskningen ledde 2014 till världens första födsel efter en livmodertransplantation. Totalt skedde åtta födselar inom samma forskningsprojekt innan någon utanför Sverige födde barn efter livmodertransplantation.

Forskargruppen har fört metoder och teknik vidare genom direkt kunskapsöverföring till ett flertal centra i världen. Antalet genomförda livmodertransplantationer i världen beräknas till ett 90-tal, och cirka 50 barn har fötts.

Försöken med livmodertransplantationer har bekostats av forskningsmedel och inte belastat operations- eller andra vårdresurser på Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Göteborgs universitet.

TMP OUTLET • Sport & Fritid

1500Kvm märkeskläder! Nu finns vi även **Sport & Fritid • Alltid 20-80% på Burlöv Center!**

Finns endast i Åkarp!

Flanellskjorta Herr Stl S-2XL **-75%** **99:-** Rek.pris 399:-

Warner Polo Herr Stl M-5XL **-64%** **179:-** Rek.pris 499:-

Badshorts Herr Stl S-2XL **-40%** **149:-** Rek.pris 249:-

4-Vägs Shorts Herr Stl XS-2XL **-50%** **399:-** Rek.pris 799:-

Shorts Quick Dry Dam&Herr Stl S-2XL **-41%** **349:-** Rek.pris 599:-

Byxkjol Quick Dry Med innerbyxa! Dam Stl XS-2XL **-30%** **349:-** Rek.pris 499:-

Nicola Swimsuit Dam Stl 36-44 **-45%** **379:-** Rek.pris 699:-

Little Pieces Jeansklänning SS Jr. Junior Stl 128-164 **-62%** **149:-** Rek.pris 399:-

Bike Elite X1 Core S/S Jersey Herr Stl S-2XL **-40%** **599:-** Rek.pris 999:-

Bike Elite X1 Core Short Tights w Bib Herr Stl S-2XL **-33%** **799:-** Rek.pris 1199:-

Jayne Cycling Tights w Bib Dam Stl 38-44 **-64%** **499:-** Rek.pris 1399:-

Jetti Cycling/MTB SS Shirt Dam Stl 36-44 **-50%** **399:-** Rek.pris 799:-

Finns både i Åkarp & Burlöv!

Bridgeport Chino Herr Stl 31-40 **-77%** **199:-** Rek.pris 899:-
Finns fler färger & modeller i Åkarp!

Blinkande sandaler!

Ruffalo Sandal Dam Stl 36-41 **-50%** **399:-** Rek.pris 799:-

Eanfa Sandal w Lights Junior Stl 24-32 **-41%** **349:-** Rek.pris 599:-

Zesia Sandal w Lights Junior Stl 24-32 **-45%** **329:-** Rek.pris 599:-

Tegale Sandal • Unisex Stl 37-48 **-50%** **349:-** Rek.pris 699:-

Kali Sandal • Dam Stl 36-41 **-52%** **379:-** Rek.pris 799:-

Santa Cork Sandal Dam Stl 36-42 **-58%** **229:-** Rek.pris 549:-

Shawnee Cork Sandal Herr Stl 40-46 **-54%** **249:-** Rek.pris 549:-

En stilren sandal som passar året runt! 3 justerbara spännen gör att foten sitter på plats. Extra vädertätning vid hälen, kraftig kork och gummi i yttersulorna. Finns fler färger & modeller i Åkarp!

En stilfull och bekväm korksandal. Sandalen har två justerbara spännen över foten. Extra vädertätning i hälen, samt kraftig kork och gummi i yttersulorna.

Praktisk kardborrestängning och vädertätligt material.

Vi reserverar oss för slutförsäljning och typografiska fel i denna annons.

www.tmpoutlet.se • 040-6513096 • Lundavägen 87, Åkarp • Öppet: Måndag-Fredag 11-19, Lördag 10-16, Söndag 11-16
Burlöv Center Öppet: Måndag-Fredag 10-20, Lördag-Söndag 10-18

Skånsk konjunktur: Arbetsmarknaden, industrin och danska turister är ljuspunkterna – tufft för byggbranschen och sällanköpsvaruhandeln

Trots fortsatt hög inflation, stigande räntor och fallande reallöner, sjunker arbetslösheten fortfarande i Sverige och Skåne. Samtidigt är läget väldigt tufft för bygg- och detaljhandelsbranschen. Foto: News Øresund

ARBETSMARKNAD Hög inflation, högre räntor och fallande reallöner men ännu ingen kris som på 1990-talet eller under finanskrisen 2008. Sedan september 2020 har månadskostnaden för en tvåbarnsfamilj med bil och villa ökat med 9 100 kronor. De fallande reallönerna pressar bostadspriserna och konsumtionsutrymmet vilket gör att sällanköpsvaruhandeln och byggindustrin har det extra kämpigt. Förra år minskade antalet påbörjade nya bostäder i Skåne med 40 procent. Orderingången i verkstadsindustrin utgör en ljusglimt tillsammans med den fortsatt fallande arbetslösheten. Den svaga svenska kronan gör samtidigt att skånsk ekonomi får stöd av det ökande antal danskar som kommer hit för att handla eller turista. Till skillnad från i Sverige väntas den danska ekonomin fortsätta att växa i år. Det visar rapporten Skånsk konjunktur som Øresundsinstitutet gjort på uppdrag av Sparbanken Skåne.

Konjunkturbilden är splittrad i Skåne. Särskilt tufft är det för bygg- och detaljhandelsbranschen. Bostadsbyggandet har bromsats in i hela Skåne, men allra mest i de större städerna Malmö och Helsingborg. Hushållens kostnadsökningar och fallande reallöner påverkar detaljhandels- och sällanköpsvaruhandeln negativt när de

tingas prioritera om sin konsumtion. Det uppger flera näringslivschefer i Skånes kommuner. På bostadsmarknaden har bostadspriserna börjat stabilisera sig under våren och i de flesta delområden skymtas mindre prisuppgångar.

Men på arbetsmarknaden syns ännu

ingen avmattning. I både Sverige och Skåne fortsätter arbetslösheten att sjunka — även bland grupper som brukar stå längre ifrån arbetsmarknaden. I Skåne sjönk arbetslösheten till 8,2 procent i april och är nu på den lägsta nivån sedan 2009. Skåne har trots det Sveriges tredje högsta arbetslöshet. Ännu en ljusglimt är den

skånska industrin, som fortsätter att gå starkt. Det menar flera näringslivschefer i Skåne. Trots ett högre ränteläge och vikande efterfråga, har de skånska industrierna god orderingång ännu så länge. Men bland många finns det också en viss oro och osäkerhet inför hösten om läget förändras.

Högre inflation, energipriser, livsmedel, boräntor och drivmedel har lett till kraftiga kostnadsökningar för hushållen. En skånsk tvåbarnsfamilj i villa med bil har sedan september 2020 fått en ökad månadskostnad på drygt 9 100 kronor, enligt rapportens beräkningar. Kostnadsökningar utgiftsposterna livsmedel, el, drivmedel och boräntor har dock backat tillbaka något efter det senaste årets kraftiga fördyringar. Det beror främst på att priset på el och drivmedel har backat något under den senaste tiden medan kostnader för livsmedel och boräntor fortsatt att öka.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/.dk
Källa: News Øresund

Sysselsättningen i Danmark fortsatte att stiga i mars – över 250 000 fler anställda sedan coronapandemin

Trots prognoser om vikande sysselsättningssiffror, fortsätter den danska sysselsättningen att överraska ekonomerna. I mars ökade antalet sysselsatta med 4 800 personer till 2 986 500 personer, vilket är nytt rekord. Mest ökar sysselsättningen inom offentlig sektor. Sedan den första coronanedstängningen för tre år sedan har nu mer än 250 000 nya arbetstillfällen skapats i Danmark. Det visar de senaste siffrorna från Danmarks Statistik.

Antalet anställda ökade i 13 av totalt 19 branscher. Nominellt ökade sysselsättningen mest inom offentlig administration, försvar och polis (1 200 personer), följt av hälso- och sjukvård (800 personer). Samtidigt minskade sysselsättningen framför allt inom handels- och byggbranschen, med 600 respektive 300 personer.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/.dk
Källa: News Øresund

REA

www.vaxkassetter.se
Kvalitet till bästa pris!

Billackering i Toppklass

Ubilack

 Billackering i mästarklass
 Hjälp med skadan?

 Drop-in skadebesiktning
 Tel. 040-942573
 E-mail: info@ubilack.se
 Webb: www.ubilack.se

Eriks
 Biluthyrning

0736 - 577 577 ERIKS-BILUTHYRNING.SE

MINIBUSSAR | SKÅPBILAR | LÄTTA LASTBILAR

LUND - ARLÖV/MALMÖ - HELSINGBORG

ÖVER 700 OLIKA SORTER LÖSGODIS!
DELICATO OUTLET OCH STORT GLASSCAFÉ!

KUL-GLASS!
 MÄLK-GLASS!
 SNACKS!
 KAFFE & CHOKLAD!
 MILK-SHAKES!
 SLUSH & LÅSK!

KANDYZ

VARUVÄGEN 2, LÖDDEKÖPINGE • Tel: 0465-408960 • Mån-Ons: 11-19, Tor-Lör: 10-20, Sön: 11-19
W: www.kandyz.se/butiker/loddekopinge • E: loddekopinge@kandyz.se

LUNDS
KAKELVARUHUS
 EST 1994

Vi erbjuder nyckelfärdigt badrum på 14 arbetsdagar*

*Obs: Tiden kan variera utifrån badrummets storlek och komplexitet.

Lunds Kakelvaruhus, en riktig fackhandel med egen totalentreprenad med alla yrkeskategorier i huset såsom plattsättare, vvs, el och måleri. Allt på ett och samma ställe med endast en kontaktperson genom hela renoveringen.

Med nästan 30 år i branschen är Lunds Kakelvaruhus störst inom badrumsrenovering. Enbart i Lund levererar vi ca 400-450 stycken badrumsrenoveringar varje år.

Vi vet att många tycker det är svårt att se det nya badrummet framför sig, därför erbjuder vi alla kunder kostnadsfritt få en 3D eller fotorealistisk vy av det nya badrummet. Boka ett kostnadsfritt hembesök idag, besök oss i Skånes största kakelbutik på Traktorvägen 19 (Gunneshöj) i Lund 046-211 211 6 (val 2)

Just nu, upp till 25% rabatt på kakel och klinker vid order av en totalentreprenad med start senast 30 juni.

 Lunds Kakelvaruhus Försäljning AB
 Traktorvägen 19
 046 2112116 (val2)
 butiken@lunds-kakelvaruhus.se

Klimatförändringar och livsmedel

■ Klimatförändringarna förväntas påverka vardagslivet på flera olika sätt och en faktor som styrs av den globala uppvärmningen är odlingsbarheten och smaken av livsmedel.

Kakao utgör en viktig del av ekonomin för afrikanska länder och bidrar till en handel med en vara som genererar cirka två miljarder dollar årligen. Numera börjar branschen bli allt mer riskfyllt, för att miljön som kakao behöver för att växa på ett tryggt sätt numera utsätts för konsekvenserna av klimatförändringar. Bland annat är det torka och förändringar i nederbörd (som i vissa fall kan leda till översvämningar) som leder till en mer komplicerad situation för kakaoodlingarna. Även temperaturförändringar förväntas påverka odlingen av kakaoböner. Enligt organisationen World Wildlife (WWF) visar uppskattningar att 70% av världens kakao odlas i Afrika. Förutom det förekommer det övriga miljöproblem, som att tropiska skogar i Västafrika skövlas för att lämna plats åt kakaoodlingar.

En undersökning tittade på böndernas upplevelse av den globala uppvärmningen och dess påverkan på kakaoböner i Ghana, med syfte att se hur dessa bönder kunde bidra till att öka böndernas resiliens för att hantera klimatförändringar. Studien publicerades i Current Research in Environmental Sustainability och uttrycker att bönderna har anpassat sig till ett annorlunda klimat på olika vis. Ett exempel på anpassningar är att variera ty-

pen av kakao som planteras. Studien kom även fram till att böndernas benägenhet att anpassa sig till nya odlingsstrategier även berodde på deras inkomst från kakaogödan, kön, hushållets storlek och civilstånd. Utbildning och ålder var exempelvis avgörande för hur väl nya odlingar skulle lyckas, då utbildade bönder bättre kunde begripa marknaden och då yngre bönder tenderade att ha en större mångfald i planteringen. Andra exempel på strategier för att skydda odlingarna inkluderar att säkerställa att grödorna får skugga, försöka förebygga torka genom att hålla marken blöt längre och att plantera växterna vid andra tidpunkter. En vanlig övergripande strategi som inkluderar ett par andra strategier är att plantera många växter på en gång. Genom denna strategi vill bönderna åstadkomma att fler växter får ta del av skugga samtidigt som marken skyddas från solinstrålningen till en större grad.

Vidare höll bönderna med om att vädret har förändrats på senare tid, vilket bevisar att klimatförändringarnas konsekvenser redan tydliggörs för människorna som ägnar sig åt odlingen av grödor. De betonade att det är svårt att förutse när regnperioder inträffar, vilket har gjort det svårare för dem att ta hand om sina grödor. Det

Image by M W from Pixabay

har även förekommit fler bränder i buskar i nära anslutning till odlingarna. På grund av konstanta förändringar i temperatur och nederbörd blir det svårt för bönderna att lyckas producera lika mycket kakao som förut. Detta leder i vissa fall till att de flyttar för att komma åt ett nytt odlingsområde och ofta upprepar samma cykel. Bönderna har även lagt märke till att sjukdomar lättare sprids bland växterna.

Det är inte enbart kakaoproduktionen som hotas. Kaffeodlingarna riskerar också att drabbas av den globala uppvärmningen, slog en studie publicerad i Nature fast. Studiens hypotes är att kakaoböner kan komma att ersätta kaffeodlingarna på vissa landområden i Sydamerika. Den här studien belyser vidare att kaffeodlingarna kan komma att råka ut för flera svårigheter med koppling till den globala uppvärmningen. Studien föreslår bland annat skiftesbruk mellan kaffe och kakao, där grödorna odlas efter varandra istället för

att låta jorden ligga i träda, hade varit en långsiktig strategisk anpassning mot klimatförändringar.

 Info Express
 E: hello@infoexpress.se
 Källa: Lunds universitet

 Källa:
 "Climate change manifestations and adaptations in cocoa farms: Perspectives of smallholder farmers in the Adansi South District, Ghana", Current Research in Environmental Sustainability, publicerad i volym 4 år 2022.

"Bittersweet: Chocolate's impact on the environment", WWF, oklart publiceringsdatum

"The future of coffee and cocoa agroforestry in a warmer Mesoamerica", Nature, publicerad 2019-06-20

INFO EXPRESS
 ÖRESUNDSJOURNAL

REDAKTIONEN ÖNSKAR ER ALLA EN FIN SÖMMAR!

GALNA PRISER PÅ MOUNTAINBIKE

PASSA PÅ
ATT KÖPA NY
CYKEL

15-30%

RABATT PÅ ALLA MOUNTAINBIKES

GÄLLER ENDAST PÅ ORDINARIE PRISER T.O.M. 11 JUNI 2023. GÄLLER EJ PÅ BESTÄLLNINGSVAROR.

**CYKEL
GIGANTEN**

TELEFON: 010 - 102 59 00

KUNDTJANST@CYKELGIGANTEN.SE

WWW.CYKELGIGANTEN.SE

BURLÖV CENTER, KRONETORPSVÄGEN 2, ARLÖV
MÅN - FRE 10 - 20, LÖR 10 - 18, SÖN 10 - 18

JÄGERSRO, HANDELSGATAN 1, MALMÖ
MÅN - FRE 10 - 19, LÖR 10 - 17, SÖN 11 - 17

NOVA LUND, FÖRETAGSVÄGEN 36, LUND
MÅN - FRE 10 - 20, LÖR 10 - 18, SÖN 10 - 18

CENTER SYD, MARKNADSVÄGEN 7, LÖDDEKÖPINGE

MÅN - FRE 10 - 20, LÖR 10 - 18, SÖN 10 - 18

HÄRLÖV, JOCHUMS VÄG 3, KRISTIANSTAD

MÅN - FRE 10 - 19, LÖR 10 - 16, SÖN 12 - 16